

TORSDAG 14 JULI. NR 28/2016

Visar vad som är viktigt
Sidan 16

Kyrka går på solenergi
Sidan 5

Religioner blir allt mer religiösa
Sidan 6

Flyg!
Sidan 8

Välkommen tillbaka!

Trots att konfirmandlägren har högsäsong just nu är Helsingfors församlingarnas lägerö Lekholmen öppen för vem som helst att besöka. Särskilt de som själva varit på läger här återser gärna ön.

Sidan 4

Nya generationer vågar bygga levande kyrka

Sidan 2

Hård skola gav tidigt kunniga barnmorskor

Sidan 6

Gud är som närmast när vi är nära varandra

Sidan 15

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Två hemländer – en utmaning

KP I HELGEN firades det sommarfest i megaklassen i Vanda för den stora inomkyrkliga väckelse som i vardagsmun brukar kallas *körttiläisyys* – skämtsam och översatt till skörtare på svenska. Namnet syftar på den traditionella klädedräkt med skört som bars av männen förr i världen, och som fortfarande bärs vid högtidliga tillfällen med liknande status som folkdräkten.

Det mer beskrivande svenska namnet, den pietistiska väckelserörelsen, fråntar tyvärr rörelsen något av dess särdrag. *Herännäisyys* eller *de väckta* stammar från den andliga väckelse som svepte över landet utifrån Paavo Ruotsalainens verksamhet i slutet av 1700- och början av 1800-talet. I fokus stod den personliga tron, men också en stark betoning på nåden och varenda människas litenhet inför Gud – något som i förlängningen också gav en medveten betoning av varje människas lika värde.

I MODERNT snitt är rörelsens teologi en unik samsamsmältning av gamla traditioner och ett närmast postsekulärt tänkande. Samtidigt som sätet att hålla möte, *seurat*, med sina något sorgmodiga sånger känns nästintill gammalmodigt för de ovana, så betonas friheten, vikten av att inte döma andras synder och det höga taket bland skörtarna. Det resulterar i en stor brokighet, både i uttryck och liv.

Det icke-dogmatiska draget gör kanske att rörelsen är betydligt starkare och mäktigare i det kyrkliga livet i den evangelisk-lutherska än dess faktiska medlemsantal ger vid handen. Själva moderföreningen *Herättäjähdistys* har drygt 5 000 medlemmar, men "lähinnä-körtti" (nästan-skörtare) utnämns muntert av en del som den största bland de inomkyrkliga väckelserna. Skrapar man på sympatierna hos kyrkliga påverkare, beslutsfattare, biskopar och tjänstemän så finns det många med sin hemvist just här.

DÄRFÖR var biskop Tapio Luomas bibeltimme under dagarna en hälsosam påminnelse. Hela somarmötet gick under devisen *Kahden maan kansalainen* (ung. Med hemvist i två länder) – efter en känd och älskad sång i rörelsen. Luoma talade om att sammanhang som de här alltid riskerar att bygga gränser gentemot dem som ställs utanför. Spänningen mellan innanför och utanför är en ständig utmaning för folkkyrkan och de krafter som verkar inom den. "De med dubbla medborgarskap måste vara försiktiga med sina gränsdragningar", hälsade biskopen. Jesus ansåg ju själv att "den som inte är mot oss är för oss" när lärjungarna oroligt undrade över saken.

Den meningen rymmer en stor generositet. Det viktiga ska inte och får inte vara att oroligt bevakas vem som befinner sig på rätt sida om gränstolparna eller inte.

Det urartar snabbt i en sjuka som kan leda till att det dubbla medborgarskapets folk glömmar att deras längtan till hemlandet himlen inte ska ta sig uttryck i att agera stränga skiljedomare mellan folk och folk här på jorden.

"De med dubbla medborgarskap måste vara försiktiga med sina gränsdragningar."

PROFILER: AARRE KUUKAUPPI

"Äldre församlingsmedlemmar som blivit förföljda var rädda för ungdomarnas åsikter."

Fri att bygga kyrka

När Sovjet fallit kallade biskopen i den ingermanländska lutherska kyrkan honom att bli präst. I dag är Aarre Kuukauppi själv biskop i kyrkan med 80 församlingar spridda över hela Ryssland.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Han kommer till intervjun iklädd sin biskopsskjorta över vilken han dragit en väst med texten "Jesus is the Lord" (Jesus är Herren). Den västen har han inte alltid kunnat bära.

– Jag är född under **Josef Stalins** tid (1922–1953, red.anm), upplevde förföljelse under **Nikita Chrusjtjov** (1953–1964) och tidsperioden under **Leonid Breznev** (1964–1982) var inte heller särskilt vänliga år. Men Sovjetunionen föll och vi fick frihet, säger biskop **Aarre Kuukauppi** som beskriver sin historia som enkel och ganska typisk för en troende ingermanländare.

Från trettioalet framåt upplevde Sovjet en tid av förvisningar av olika folkslag.

– Deporteringsarna eskalerade under kriget då misstänksamheten ökade mot ingermanlänarna. Min mamma och min äldsta syster **Mirjam** förvisades till Krasnojarsk i Sibirien. Min pappa tjänstgjorde i armén mensasmåningom blev också han deporterad. Till all lycka fick han komma till samma ort som mamma och Mirjam. Mirjam dog som treåring. Hon överlevde inte en lunginflammation eftersom hon var svag sedan tidigare.

1949 fick partichefen i Karelen, **Genadi Kuprianov** utverkat tillstånd av Stalin för deporterade ingermanlänare att flytta till Karelen.

– Kuprianov gillade finländarna och ville ha dem till Karelen. Stalin avslög hans begäran två gånger innan

han slutligen fick tillståndet. Kuprianov gjorde det med livet som insats för han riskerade själv att bli misstänkliggjord, säger Kuukauppi.

Kuukauppis föräldrar, som vid det laget hade två barn, nappade på erbjudandet och flyttade. Aarre Kuukauppi och hans yngre bror föddes efter flytten.

1960 fick familjen tillstånd att återvända till Ingermanland. De bosatte sig i Keltto som är grannby till familjens egen hemby, en bit utanför S:t Petersburg.

– Hembyn var militärt område så dit fick vi inte flytta.

Ingen halsduk, inga löften

Han växte upp i ett starkt lutherskt väckelsesammanhang med psalmer och andliga sånger.

– Finska är mitt modersmål. Vi hade en finsk ABC-bok hemma som mamma lärde oss finska ur.

Kuukauppi minns att hans mamma argumenterade med skolans rektor för att barnen inte skulle behöva ansluta sig till kommunistpartiets ungdomsgrupper.

– Vi är troende och därför tar inte barnen några kommunistmärken, sade hon till rektorn. Hon ogillade den trohetsed mot fosterlandet som ingick i medlemskapet. Som barn fick jag ofta förklara varför jag inte hade pionjärhalsduken som andra barn.

I Keltto uppstod en grupp på 10-15 troende ungdomar. Kuukauppi var en av dem.

– När det blev möjligt att registrera församlingar 1977 så gjorde vi det. Äldre församlingsmedlemmar som blivit förföljda var rädda för ungdomarnas åsikter. De tyckte att vi skulle hålla låg profil och bara fira gudstjänster och inget annat. Men vi unga ville ha en levande församling.

Han utbildade sig i konst och jobbade som konstnär och grafiker fram till 1990.

Efter att Sovjet fallit kom **Leino Hassinen**, en pensionerad finländsk präst, till Keltto för att hjälpa den ingermanländska kyrkan. Han blev kyrkans biskop.

– Hassinen och en annan präst, **Arvo Survo**, gav en halvårs snabbkurs i systematisk teologi åt mig och några andra församlingsaktiva män. Sedan delade

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A,

68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Liisa Mendelin
tfn 040 831 6322
Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788
Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Nina Österholm
tfn 040 831 6836
Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi
Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301 158540
BIC: DABAFIHH

Paradbild: Nina Österholm

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**. Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
+ **Moms 24%**

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.
För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdag klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

Hassinen handgripligen ut var sin församling åt oss som han bad oss ta hand om. Jag fick Keltto. Det var ett läge när man inte ville säga nej.

Den första gudstjänsten höll Kuukauppi på gravgården eftersom det inte fanns någon kyrkobyggnad.

– Jag var så nervös att jag skakade. Under vintern hölls gudstjänsterna hemma hos Kuukauppi. Hundra personer kunde trängas i familjens halfärdiga hus.

När Hassinen avgick bad han Kuukauppi ställa upp som kandidat i biskopsvalet. Det är nu tjugo år sedan.

En familjär kyrka

Den ingermanländska kyrkan består av 80 församlingar med totalt cirka 10 000

I JANUARI i år firade Aarre Kuukauppi tjugo år som biskop i den ingermanländska kyrkan.

medlemmar. De flesta församlingar har färre än hundra medlemmar. De som har fler än 300 medlemmar föder sig själva ekonomiskt, har de 500 medlemmar kan de stöda kyrkan i övrigt.

– Vi har flera ekonomiskt självständiga församlingar som modigt arbetar vidare och evangeliserar, till exempel i S:t Petersburg. Men kyrkan stöds också av cirka hundra vänförsamlingar och trettio organisationer i olika länder.

Kyrkans central är i Keltto men huvudkyrkan är S:t Maria kyrka i S:t Petersburg. Kyrkans revir sträcker sig långt in i Sibirien.

– Det har historiska orsaker. Redan för 150 år sedan verkade **Johannes Granö** från Terjärv som präst i Sibirien där den lutherska kyrkan var stor

under tsaren men decimerades under Stalin. Än idag är den rätt stark på vissa håll, till exempel i Irkutsk.

Kuukauppi har uppmanat församlingarna att satsa på socialt arbetet, det ger dem legitimitet i lokalsamhället.

– Målet är att skapa en familjär kyrka där medlemmarna kan dela varandras glädje- och sorgeämnen.

Den ingermanländska kyrkan läcker medlemmar till Finland, här finns nu cirka 30 000 ingermanländare. De räknas som återflyttare.

– Det finns församlingar i Finland som satsat på arbetet bland ingermanländarna. Men många upplever trots det att de faller igenom. Kyrkan här är mycket större och mera opersonlig. Vi planerar nu att stärka vårt arbete i Fin-

land. Vi har redan grundat en ingermanländsk representation och nu arbetar vi på att stärka den andliga biten med gudstjänster.

AARRE KUUKAUPPI

BISKOP I DEN INGERMANLÄNDSKA KYRKAN.

BOSATT I KELTTO OCH PENDLAR TILL S:T PETERSBURG.

GIFT MED ALINA PARKKINEN, HAR FYRA VUXNA BARN OCH TVÅ BARNBARN.

Nya kyrkan följer Sibbostilen

ARKITEKTUR. – Det är ungefär tjugo procent eufori och åttio procent ”hard work” i ett projekt, säger arkitekt **Juhani Aalto** som fått uppdraget att rita den nya kyrkan i Söderkulla.

I en intervju för tidningen Östra Nyland berättar han om sin arbetsprocess och om hur han låtit sig inspireras av Sibbo gamla kyrka som enligt Aalto är en viktig symbol för Sibbo. Den nya

kyrkan kommer därför att få vita, rappade väggar och ett kraftigt lutande tak.

– En grundförutsättning var att det varken på in- eller utsidan fick bli en sakral gymnastiksal.

Församling beslöt i våras att bygga nytt eftersom de nuvarande utrymmena fungerar dåligt och man nyligen förlorade en kyrka när kommungränserna ritades om.

Väckelsefest lockade 34 000

VANDA. Den pietistiska väckelseörelsens traditionella sommarfest (Herättjäjuhlat) firades i Vanda under veckoslutet och besöktes av 34 000 personer. På plats fanns bland andra biskop **Irja Askola**, som beskriver festens andliga budskap med ordet ”Välkommen”. Väckelsefesten är lutherska kyrkans näst största sommarenemang.

På programmet stod traditionella möten under bar himmel, där psalmsång varvas med korta tal, men också konserter, diskussioner och barn- och ungdomsprogram. 1 500 frivilliga har arbetat med arrangemangen.

SOMMAREN ÄR KÖRT. Biskop Irja Askola körde ett specialinsatt tåg från Helsingfors till Vanda. FOTO: TIMO HORMIO

3 FRÅGOR OM

Rullstolar
i kyrkan

En läsare ringde och undrade om det finns några krav på tillgänglighet för funktionshindrade i kyrkobyggnaderna, till exempel skyltning till rullstolsramper.

Petteri Leinonen, du arbetar på fastighetskontoret vid Helsingfors kyrkliga samfällighet. Finns det några regler för hurudan skyltning som ska finnas i en kyrkobyggnad?

– Det finns nog inga särskilda bestämmelser, åtminstone inte från myndighetshåll.

Vad gör samfälligheten för att underlätta för till exempel funktionshindrade att ta sig fram i kyrkorna?

– Vi gör kartläggningar för att främja tillgängligheten. Vi följer rekommendationer från stadens Handikappråd och när vi bygger nytt anlitar vi konsulter för att försäkra oss om att byggnaden blir tillgänglig för alla. Dessutom innehåller byggnaderna bestämmelser för till exempel rullstolsramper, även om de inte säger något specifikt om skyltningen.

Vad kan en församlingsmedlem göra om han eller hon är missnöjd med skyltningen eller tillgängligheten i sin egen kyrka?

– Man kan vända sig till kyrkoherden eller till församlingsrådet. Församlingsrådet kan sedan kontakta fastighetskontoret som undersöker vilka åtgärder som kan tas. Gamla kyrkor är ofta skyddade som kulturhistoriskt värdefulla, så där finns det vissa begränsningar. I en ny byggnad finns det större möjligheter att åtgärda problem med tillgängligheten.

EMELIE MELIN

Öppen lägergård populär

HOLMBOVERKSAMHET. Lekholmen är en populär lägergård dit många tidigare konfirmander gärna vill återvända. Genom den uppskattade holmboverksamheten är holmen nu öppen för alla.

TEXT: SARAH LÖNNQVIST FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Många får sin första lägerupplevelse i samband med skriftskolan – en upplevelse som ofta är så stark och positiv att man vill uppleva den igen. Om man inte vill bli hjälpledare men ändå gärna kommer tillbaka till lägergården är det möjligt tack vare holmboverksamheten, säger holmungsledare **Sonja Fredriksson** som jobbar på Helsingfors församlingarnas lägerö Lekholmen, där församlingarna Johannes, Petrus och Matteus håller konfirmandläger hela sommaren.

– På sommaren är dessutom största delen av församlingarnas ungdomsverksamhet koncentrerad till holmen, åtminstone under lägerperioden, säger Fredriksson.

Ny satsning i år

Att vara holmbo innebär att man vistas och övernattar på holmen utan vara delaktig i det pågående lägret. Man behöver inte heller vara församlingsmedlem för att få åka ut som holmbo.

– Lekholmen är öppen för alla, säger **Christer Romberg**, ungdomsarbetsledare i Johannes församling och handledare för holmungsledarna.

Holmboverksamheten är en gammal tradition, som dog bort men nu har fått ny luft under vingarna. Holmboutrymmena är nyrenoverade, och holmen har redan haft över 100 besökare i sommar.

Holmledarna ordnar program både för barn, ungdomar och vuxna, men allra oftast är det nykonfirmerade ungdomar som kommer, säger holmhjälpledare **Wilma Dahlström**.

– Varje vecka ordnar vi Barnens tisdag och Lekisonsdag. Taizétorsdag för unga vuxna är nytt för i år.

I övrigt är holmboprogrammet inte hugget i sten.

– Vi försöker ordna någon uteaktivitet varje dag, och förstås Holmsnack, där vi diskuterar allt mellan aktualiteter och livets stora frågor. Annars beror det främst på väder och holmbornas önskemål, säger holm-

WILMA DAHLSTRÖM, Sonja Fredriksson och Niclas Lemström tar hand om holmborna.

”Lekholmen är en mötesplats för de olika församlingarna. Här finns plats för alla.”

Christer Romberg

RYSSLAND LAG

”Det är klart att kristna inte kommer att underkasta sig lagarna. Kristendomen föddes förföljd och kan fungera också under sådana omständigheter.”

Heli Karhumäki på ledarplats i tidningen Sana om de nya antiterroristlagar Ryssland godkände förra veckan. Enligt den nya lagen får endast registrerade grupper och rörelser idka missionsverksamhet.

ANDLIG APPLIKATION

Sions sånger populär som app

Gammallaestadianernas *Sions sånger* är just nu den mest nedladdade mobilapplikationen i Finland. Applikationen, som kostar femton euro, ger nu större avkastning än dejtingtjänsten Tinder eller företaget Supercells mobilspel, skriver Helsingin Sanomat.

En nyttigåva av Sions sånger togs nyligen i bruk, vilket är en orsak till appens popularitet, tror **Ari-Pekka Palola**, utgivningschefen för Finlands fridsföreningars centralorganisation. Förutom Sions sånger innehåller applikationen även lutherska kyrkans finska psalmbok.

Researrangörer, föreningar och företag
Kvarkens världs naturarv är värt ett besök!

Vi står till tjänst med kryssningar för grupper
upp till 50 personer inom världsarvsområdet.
Kaffe, lunch eller middag i vår restaurang vid Replotbron.
Välkomna!

Närmare information och bokningar:
info@berny.fi Tel. 06 352 1200

UNGDOMSARBETSLEDARE CHRISTER Romberg tycker att holmborna är ett trevligt bonus i lägergemenskapen. FOTO: SARAH LÖNNQVIST

hjälpredare Niclas Lemström.

Enligt honom bidrar holmboverksamheten också till att Lekholmen bevaras som ett svenskt territorium.

– Efterfrågan har också ökat i och med att allt fler ungdomar aktiverar sig i församlingen, säger Lemström.

”På holmen finns plats för alla”

Holmboverksamheten sköts och finansieras av Helsingfors svenska församlingar. Holmpersonalen ansvarar för att den öppna verksamheten på holmen fungerar i samspel med de pågående lägren. Enligt ungdomsarbetsledare Christer Romberg har samarbetet mellan holmborna och konfirmandlägren hittills fungerat fint.

– I allmänhet stör holmborna inte lägren, även om det tidigare varit lite av ett problem. Nu under Johannes församlings läger har det åtminstone inte kommit några klagomål, säger Romberg.

Många konfirmander tycker det är roligt med kompisar som kommer för att hälsa på. Ibland deltar holmborna i lägrets program och de firar ofta andakter tillsammans.

– Lekholmen är en mötesplats för de olika församlingarna. Här finns nog plats för alla, säger Romberg.

BLI HOLMBO

• **Informationen om holmboverksamheten** går till stor del ut genom sociala medier. Lekholmen finns på Facebook, Instagram och Snapchat. Användbar information hittar man också på holmens egna webbsidor.

• **Att bo på Lekholmen** är mer eller mindre gratis. Det som kostar är båtsresorna och maten som tillagas på holmen. Man kan också ta med sig egen mat.

Tavastby kyrka får energi från ovan

MILJÖ. Tavastby kyrka i Vanda har fått solpaneler. Därmed tar kyrkan ett steg mot en grönare framtid.

TEXT: SARAH LÖNNQVIST

Från och med juni har Tavastby kyrka i Vanda fått en del av sin energi från solen. På kyrkans plantak har 20 stycken solpaneler installerats. Tavastby kyrka är härmed den första kyrkobyggnaden i Finland att producera elektricitet med hjälp av egna solpaneler.

– Den här försommaren är historisk för hela kyrkans miljöarbete. Tavastby församling kliver in i en ny era, där solenergin tas i bruk och den hållbara utvecklingen i kyrkan stöds allt mer, säger kyrkoherde Jukka Nevala.

Varje solpanel är 1,7 kvadratmeter stor, och de täcker tillsammans energibehovet för ungefär tre stycken tvårumslägenheter. Samtidigt med panelerna installerades också en skärm, som visar exakt hur mycket energi panelerna producerar.

ligen godkändes. Projektet finansierades av den kyrkliga samfälligheten i Vanda.

Vettig investering

Enligt Nevala har Tavastby kyrka alltid satt stort värde på miljö- och hållbar utveckling. Därför kom idén om en grön energikälla också naturligt upp till diskussion i församlingsrådet.

– Där finns ju dessutom en biblisk koppling, att energin kommer från ovan, säger Nevala.

Församlingsrådet behandlade idén om solpanelerna redan för mer än ett år sedan. Ärendet gick sedan vidare till det gemensamma kyrkorådet där det slut-

”Tavastby församling kliver in i en ny era, där solenergin tas i bruk och den hållbara utvecklingen i kyrkan stöds allt mer.”

Jukka Nevala

Panelerna var lätta och förmånliga att installera. Det är meningen att de ska fungera utan problem i åtminstone 25 år.

Det är också meningen att kyrkan ska kunna sälja solenergi, åtminstone under sommaren när ljusmängden är som allra störst. Också under mörkare månader är panelerna användbara, trots att energiproduktionen då är mindre.

– Inom några år kommer investeringen att ha betalat sig själv tillbaka, säger Nevala.

Kyrka med något för alla

Den ursprungliga kyrkan i Tavastby byggdes år 1966. När området senare växte började kyrkan kännas alltför liten, så den utvidgades runt den ursprungliga kyrkobyggnaden till sin nuvarande storlek. I dag är Tavastby kyrka

en av de mest besökta kyrkorna i Vanda.

– I förhållande till storleken på församlingarna besöks den här kyrkans gudstjänster av allra flest Vanda-dabor. Det rör sig om 200 människor varje söndag, säger Nevala.

Kyrkosalen är stor och utsmyckad med olika konstverk. Dessutom har kyrkan ett kapell, stora ungdoms- och klubbtrymmen, två församlingssalar samt en urngravgård alldeles invid kyrkan.

Bra för börsen och miljön

Nevala är säker på att Tavastby kyrka kommer att inspirera flera kyrkor att i framtiden satsa mer på förnybar energi.

– Att installera solpaneler kommer att bli någonting man tar i beaktande redan vid byggnadsskedet av nya kyrkor. Speciellt när priset på energin hela tiden stiger och energiskatten blir högre, så blir solenergin ett alltmer lönsamt sätt att producera energi, säger Nevala.

TAVASTBY KYRKA i Vanda är den första kyrkan i Finland att producera energi med hjälp av egna solpaneler.

FOTO: SANTERI LUOMANIEMI

LAPPFJÄRD AVVERKNING

Ny miljö kring kyrkan

Miljön kring Lappfjärds kyrka har förändrats sedan samfälligheten lät fälla tolv granar under vårvintern.

– Vi var tvungna att ta ner granarna eftersom en del av dem var i dåligt skick, säger kyrkvakt-

mästare **Olav Klemets**. Det skulle ha börjat se konstigt ut om vi bara fällde de dåliga.

Granarnas rötter hade också brett ut sig så att de äventyrade monumentet vid krigargravarna.

– Vi borde egentligen ha tagit ned granarna för länge sedan, säger Kle-

mets. De förstörde lindarna och störde den övriga växtligheten i sin närhet.

Miljön runt kyrkan har nu blivit mycket ljusare och kyrkan syns mycket bättre på långt håll än vad den gjorde tidigare.

– Om några år ska vi planera nya träd runt kyrkan. Men vad och när är

ännu inte bestämt. Jag tror det blir lövträd. Några granar blir det i vilket fall som helst inte, säger Klemets.

MILJÖN KRING Lappfjärds kyrka har förändrats sedan de stora granarna fällts.

FOTO: JOHAN SANDBERG

PRESENTATION

Äntligen här

Jag får det nya psalm-bokstillägget i min hand, direkt från tryckeriet, och bläddrar fascinerat.

Ni vet de där sångerna man sjungit i kyrkliga sammanhang, de som man någon gång långt efter samlingen förgäves sökt i psalm-boken? En del av dem har faktiskt uppgraderats och fått psalmstatus nu. *Ett litet barn av Davids hus, Du omsluter mig på alla sidor, Sjung lovsång alla länder* och *Må din väg gå dig till mötes* – så inspirerande det är att se dessa gamla bekanta i psalmbokens layout!

Mitt i sommarsolen känner jag mig både otålig och förväntansfull över att få ta i bruk och nöta in våra nya psalmer så att de sitter som en ny men naturlig del av gudstjänsten. De här psalmerna skulle jag helst sjunga i en kyrka eller på en lägergård nära mig redan i morgon.

ERIKA RÖNNGÅRD

Katastrofens ingredienser

Det cirkulerade en reklam i vintras under rubriken ovan, och när jag läser **Anna Gullichsens** senaste bilderbok om kon Betty går tankarna osökt till dessa ingredienser. Man tager en ko, en luftballong och en storm och voilà, man har en barnbok. **Cara Knuutinens** bilder är charmiga och tilltalar kanske i synnerhet oss Helsingforsungar med bekanta landskap. Berättelsen känns däremot, särskilt i jämförelse med favoritkon Mamma Mu, lite opersonlig. Vem är du Betty?

NINA ÖSTERHOLM

SPÅR AV Katsushika Hokusai och Tove Jansson.

Ingen tro: det nya normala

RELIGIONSSOCIOLOGI. Andelen briter som identifierar sig själva som religionslösa har ökat nästan explosionsartat. – Kyrkan i England har fjärrat sig från de vanliga människorna och lagt beslag på vad det innebär att vara kristen, säger professor Linda Woodhead, expert på samtida religion.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Att Storbritanniens drottning **Elizabeth II** lagom till sin 90-årsdag deklarerade sin varma tro på Jesus är en klen tröst. Den anglikanska kyrkans medlemmar sviker sin kyrka – i rasande takt. Bland unga i Storbritannien är religionslösa nu den dominerande gruppen.

– Att identifiera sig som brittisk har inte längre något att göra med att höra till kyrkan. Att inte alls vara religiös är det nya normala, säger professor **Linda Woodhead**.

Hon talar om vita unga briter som är födda i Storbritannien, människor vars föräldrar och far- och morföräldrar tillhörde den kristna kulturella majoriteten. På det stora hela är de en mycket heterogen grupp, det som förenar dem är att de tror på individens möjlighet att definiera sig själv. Och så är de liberala i värdefrågor som abort, eutanasi och äktenskap för samkönade.

Linda Woodhead säger att det i Storbritannien nästan är som om kristendomen fått stämpeln "giftig".

– Barn följer inte i sina föräldrars fotspår, de minneskedjor som existerat i hundratals år bryts.

40 procent av de briter som växer upp som troende kristna och aktiva i kyrkan förlorar sin tro. Det här medan 95 procent av dem som växer upp utan religiös tillhörighet fortsätter på samma sätt.

– Icke-religion är extremt klabbig. Den fastnar. Medan kristendomen inte alls tycks ha samma egenskap.

Hon räknar upp olika orsaker till att det gått som det gått i England.

– Barn fostras att göra sina egna livsval, både av föräldrarna och i skolan. De unga har samma inställning när det gäller religion. De väljer att inte välja kristendom.

Woodhead pekar också på det gap som finns mellan den organiserade religionen i England och hur människor lever sitt liv.

– Folk har egentligen inte blivit mindre religiösa – det är religionerna som blivit mer religiösa.

Linda Woodhead gör ett hopp tillbaka i historien.

– Det fanns en tid då det räckte med att vara född i England för att vara medlem i Church of England. Sedan skulle man också vara döpt, eventuellt gift. Men nu förväntas man vara döpta, förstå tron, gå i kyrkan regelbundet, gå ut och evangelisera och betala stora summor pengar för att vara medlem.

En tredje orsak har med norm och status att göra.

– Att vara religionslös har gradvis normaliserats. Det har blivit en norm med knockout-effekt. När jag i undersökningar och intervjuer frågar människor varför de inte längre håller på med någon religiös verksamhet svarar många: "Jag vet inte, jag bara inte gör det." Inormen har religionslösheten sin styrka.

Finns det inte undantag, kristna församlingar som mår bra i England?

– Det finns en del urbana församlingar som attraherar bland annat studenter. Men dessa har problem med att behålla sina medlemmar. Ett exempel är anglikanska Alpha Holy Trinity Brompton, som har 10 000 medlemmar. Men 10 000 är marginellt i ett land med 60 miljoner invånare. Jag tror att människor överdriver deras framgång och jag tror inte heller att framgången kommer att vara. Men visst har vi också något att lära oss av dem, till exempel i hur de attraherar unga människor.

Grävt sin egen grav

På det stora hela är läget alltså dystert. Är det här en utveckling som går att vända? Linda Woodhead är tveksam. Och i mångt och mycket anklagar hon den anglikanska kyrkan för att ha grävt sin egen grav.

Kunniga 1700-talskvinnor

BOK

De frimodiga. Barnmorskor, födande och kroppslighet på 1700-talet

Författare: Kirsi Vainio-Korhonen

Förlag: Svenska litteratursällskapet 2016

Kirsi Vainio-Korhonens bok om 1700-talets barnmor-

skor i Sverige-Finland är fullkomligt fascinerande läsning. För det första är den en berättelse om 1700-talskvinnor som verkligen fick en grundlig yrkesutbildning och ett ansett och välbetalt yrke, alltså en karriär. För det andra är den en fängslande tidsbild, kryddad med rutinerade (men ofta av goda skäl livrädda) föderskor och döda småbarn, människor precis som vi: rädda, duktiga, tröga och elaka.

Barnmorskorna tillhörde ofta borgarklassen och var gifta med män som arbetade med någon sorts hantverk. Deras utbildning bekostades av städer som ansåg sig behöva en barnmorska, och den krävde en lång vistelse i Stockholm, där de här kvinnorna undervisades av samtidens främsta medicinska experter. Studierna krävde intelligens, kvickhet och initiativförmåga, och alla klara-de inte kraven till lärarnas

belåtenhet: snickarhus-trun Anna Berggren från Vasa definierades som "lite dum" och skräddaränkan Brita Söderström från Gamla Karleby som "butter och ondsint".

De duktigaste kom upp sig i samhället och förtjänade så bra att de blev rika.

Samtidigt var kraven på dem enorma. De skulle vara tillgängliga dag och natt, de skulle inte enbart klara uppgifter som att vända ett foster i livmo-

den utan också förrätta nöddop, fungera som experter i rättegångar gällande barnadråp och våldtäkter, och dessutom upplysa bygden om ohälsosamma sedvänjor som hornmatning, som hade lett till att hälften av barnen i Peder-söre prosteri dog i småbarnsåldern.

Boken ger också en inblick i 1700-talets ofta oblyga och sakliga inställning till sexualitet.

SOFIA TORVALDS

”Folk har inte blivit mindre religiösa – det är religionerna som blivit mer religiösa.”

Linda Woodhead

LINDA WOODHEAD är professor i religionssociologi vid Lancaster University och en av de främsta internationella experterna i frågor om samtida religion. Hon besökte Helsingfors i samband med konferensen Relocating Religion i slutet av juni.

– Kyrkan har fjärrat sig från britterna i väldigt många frågor. Den har inte stått upp för jämlikhet och liberala demokratiska värderingar. I stället borde kyrkan ha markerat att dessa värderingar har kristna rötter.

Den evangeliska moderna kristna rörelsen, dit bland annat anglikanska kyrkan i England hör, är en av många former av kristendom.

– Problemet är att de som förespråkar denna form av kristendom tenderar säga att detta är kristendomens enda sanna röst. Men det påståendet är helt och hållet falskt, både historiskt och teologiskt.

Kan man säga att den evangeliska kristendomen kapat vad det är att vara kristen?

– Ja. Och andra versioner av kristendomen behöver vara mer självsäkra.

Globalt sett går det väldigt bra för karismatisk kristendom och frikyrkor. Hur ser du på det?

– Det stämmer. Men i Europa har det aldrig gått särskilt bra för karismatiken, få européer gillar känslösam kollektiv religion. Det vi måste förstå är att kulturer är väldigt specifika – man kan inte se på vad som fungerar i andra länder. Karismatiken har funnits i Europa i hundra år och ännu inte slagit igenom på bred front. Jag förväntar mig inte att den gör det i framtiden heller.

I England har utvecklingen gått till det att människor utanför kyrkan börjat ta över det de gillat med kyrkan, berättar Woodhead. De säger: ”Vi gör det själva”. Det kan handla om till exempel skördefester eller julspel. Kommunen kan också ta över historiskt värdefulla byggnader när kyrkorna inte längre behöver dem.

I Finland är vi inte där ännu.

– Jurersamhället behöver folkkyrkan, desto bättre klarar kyrkan sig. I Finland upprätthåller kyrkan till exempel begravningsväsendet, och det gör kyrkan viktig.

Det har visat sig att de folkkyrkor som är mest demokratiska också har flest medlemmar.

– Om prästerskapet tillåts sköta kyrkan själv, då blir det fel och kontakten till folket förloras.

Själv beklagar hon utvecklingen i sitt hemland och uppmanar finländarna till eftertänksamhet.

– Jag är ledsen över det som hänt i England. Var försiktiga i Finland. Värda er kyrka! Håll den liberal, så den förstärker era värderingar och inte tvärtom.

Lika som bär?

UNDERSÖKNING

Lika som bär? Det religiösa landskapet i Hortlax och Nykarleby. Bottniska studier 3.

Skribenter: Mayvor Ekberg, Jørgen Straarup, Mårten Björkgren, Kjell Herberts och Ida Strandberg

Utgivare: Kungl. Skytteanska Samfundets Handlingar Acta Regiæ Societatis Skytteanæ nr 75, Skrifter utgivna av Svensk-Österbottniska Samfundet nr 74. Korsholm 2016.

Du och jag, vi båda, rubriken på **Lars Huldéns** diktsamling från år 2010, kunde vara svaret på föreliggande undersöknings frågetecken i rubriken. Resultatet betonar samhörigheten mellan två likadana regioner på ömse sidor om Bottniska viken, Hortlax och Nykarleby, när det gäller att försöka förstå sig på det religiösa landskapet under ett par århundraden och längre.

Eftersom jag hade förmånen att få tjänstgöra i Nykarleby församling åren 1985–1998, är den här boken särskilt intressant. Jag skrev ju själv berättelsen över Nykarleby församling inför biskopsvisitationen år 1985 och var kyrkoherde också det år, 1995, när Nykarleby i Helsingin Sanomat utropades till Finlands lyckligaste stad via en nära nog pseudovetenskaplig undersökning. Pieksämäki kom sist med platsiffrån 100. Hur som helst ledde detta till en hel del kontakter mellan de två städerna. Bland annat skolorna och beslutsfattarna hade kontakt. När Pieksämäkiborna kom på besök till Nykarleby, hade de med sig egentillverkade T-skjortor med texten ”Se on onni, pienikin onni!”

(ung. En liten lycka är också en lycka!). Tala om positivt tänkande!

Eftersom undersökningen av religiositeten i Hortlax våren 2010 hade sitt speciella frågebatteri till 600 personer i ett slumpmässigt urval, måste man vid en motsvarande undersökning i Nykarleby några år senare använda sig av motsvarande frågefält. Intressant kunde ha varit att fråga Nykarlebyborna om deras syn på exempelvis diakoni, mission och u-landsarbete. På dessa områden har församlingen varit och är mycket aktiv och har fått många mindre aktiva församlingsbor engagerade. Jag kom också att tänka på att Nykarleby har kontakter med Härnösands stift på svenska sidan via sin vänförsamling i Multrä/Sollefteå. Färförbindelserna Vasasa-Umeå (och en tid Jakobstad-Skellefteå) har varit och är viktiga. Nu talar vi om *Midway Alignment of the Bothnian Corridor*, ”ett EU-projekt som skapats för att främja förbindelserna mellan starka, snabbt växande, internationellt betydande regioner, som behöver bl.a. en levande färjetrafik (t.ex. Östernbotten och Västerbotten)”. Ur denna synvinkel är föreliggande forskningsrapport en liten del av helheten. Så slutar också bokens sammanfattning: ”Bottenviken har inte blivit ett hav som separerar de båda landskapen, utan en kommunikationsväg mellan dem. I religiösa termer har den långa tillhörigheten till en gemensam statsbildning, språkgemenskapen, den enkelhet varmed religiösa budskap färdas över Bottenvikens vatten, inneburet att fromheten och det religiösa tänkandet hos de båda folken i grunden är varandra lika.”

■ HENRY BYSKATA

MÅRTEN BJÖRKGREN och Kjell Herberts är två av de fem forskarna bakom boken. FOTO: ARKIVBILD / JOHAN SANDBERG

PÅ TVÄREN JOHAN SANDBERG

Minnet är kort

Memory Card, minneskort, muistikortti.

Så kallas det, den digitala lagringsenheten i form av ett litet kort som kan sättas in i digitala apparater, till exempel i data-

rer, kameror och mobiltelefoner. På minneskortet kan man spara data som bilder och musik.

Men något mera missvisande och irriterade namn på lagringsenheten kan jag inte tänka mig. Jag undrar vad den personen som kom på det namnet egent-

ligen tänkte på i den stunden. Det enda som torde vara klart är att namnet är en skrivbordsprodukt.

Ett minneskort tyder ju på att man minns det – åtminstone var man har det. För det kortet ska man absolut inte glömma efter sig. Men hur många gånger har

det inte hänt att det retliga lilla kortet sitter kvar i kortläsaren när man befinner sig ute på fältuppdrag och skulle behöva ha det i kameran.

Minneskort! Ha! Under åren har jag lärt mig att alltid ha ett extra minneskort med mig i kameraväskan. Det har räd-

dat en del situationer. Men ibland tar jag bara kameran på axeln när jag går. Då är det sött om minneskortet inte sitter i kameran.

En sådan gång gick jag in via en fotoaffär för att köpa ett nytt. Men så sålde de bara minneskort av en annan modell.

Även om jag laddat upp med extra minneskort för kameran så har jag inte kommit att tänka på att bandspelarens minneskort är av annan modell.

Suck! Om minnet är kort så är minneskortet det minsann också.

FLYGA. Utan tillit kan vi varken flyga eller leva. Så skriver Maria Küchen i sin nyutgivna bok som handlar om flygplan och tro. Tankefröet bakom tematiken såddes i samtal med flygkaptenen Stefan Vikström.

Måste våga lita

TEXT OCH FOTO: EMELIE MELIN

Författaren och poeten **Maria Küchen** kallar sig förföljd av flyg: hon är uppvuxen brevid ett segelflygfält, har bött bredvid en flygflottilj och senare sett luftballonger stiga upp i sommarkvällarna från sin balkong. Själv flyger hon inte, har inte ens körkort.

Stefan Vikström var en pojke med pilotdrömmar som nu flugit trafikflyg för Finnair i över tjugo år.

Han är uppvuxen i ett kristet hem, hon hittade till kyrkan som fyrtio plus. De träffades första gången på Kyrkodagarna i Vasa 2012 och där drog de också de första parallellerna mellan flygplan och det andliga livet – paralleller som Maria Küchen nu gett ut i bokform under titeln *Att flyga* (Natur & kultur).

Ett exempel: Pilotens förberedelser och rutiner inför en flygning kan enligt Küchen jämföras med tummandet på radband eller gudstjänstens liturgi – allt följer en fastslagen ordning för att det säkert ska bli rätt varje gång. Eller varför inte tvärtom: liturgi, rit och bön är den troendes checklista när hon navigerar genom sin vardag.

Stefan: Jag har ibland skämtat om att de checklistor och rutiner vi har inne i planet styrhytt påminner lite om liturgiska rörelser och växelhälsningar i gudstjänsten. Samarbetet mellan kaptenen och styrmannen följer ett välinövat mönster av standardiserad kommunikation och flöden av handlingar, det som kallas SOP "standard operating procedure" Det behöver inte vara det enda sättet att jobba på, men det är viktigt att ha en ram. Och där finns en ganska spännande koppling till gudstjänsten. Gudstjänsten är ett sätt att umgås med Gud och skapa ordning i kaoset.

Maria: I individsamhället av i dag förväntas man nästan skapa sitt eget andliga rum: "Det här tycker jag verkar bra, jag tar lite buddhism här, och Jesus var en fin kille." Så bygger man sin egen religion. Men när det börjar blåsa i livet är det inte sagt att den hemgjorda formen för gudsbehovet håller. Att däremot gå in i en form skapad över

lång tid av andra människor, i en lång historia, det ger trygghet. Man får vila i något som är större.

Realistisk människosyn

Stefan: Flyget är en väldigt proaktiv bransch. Man tänker på förhand: vad skulle kunna hända, vad skulle kunna gå på tok? Och så utvecklar man arbetsmetoder som ser till att ingen gör de där misstagen.

Maria: Vi människor är fantastiska varselser, Guds avbild, men vi har också käkat den där frukten. Det var liksom inte meningen att vi skulle ha den här enorma förmågan att hitta på, kunskaper som leder till fantastiska saker men som också skapar oerhörda svårigheter. Och i detta att vara brusten, där tycker jag att den kristna människosynen är så bra. Och också flygbranschen tar ju hänsyn till att människor inte är perfekta!

Stefan: Någon gång inom flyghistorien hade man kanske den där glansbilden av kaptenen med fina kläder som aldrig gör ett misstag. Men efterhand, när det har skett olyckor av otaliga slag, börjar man inse att det inte finns någon felfri människa. Alla gör misstag.

Maria: Det finns också så många drömmar som kan leda oss snett. Även inom religionen är vi frestade att tänka "Ja, men det här med Gud, ska det inte vara något oerhört fint och fantastiskt som ger mitt liv guldkant?" Men nej, riktigt så är det nog inte. Tron är något som hjälper mig, fattig, syndig människa, att få tillvaron här att alls fungera. Man får vila i ett hopp om att inte veta allting trots allt. Det finns saker bortom vår horisont som vi slipper kämpa för att förstå fullt ut.

Maria Küchen har märkt att många människor tänker att flyg innebär att överskrida människans gränser, att gå över det som människan ursprungligen är tänkt för. Men är det inte egentligen tvärtom?

Maria: Vi flyger bokstavligen på jorden i den bemärkelsen att vi flyger i atmosfären, i den värld som vi är sat-

ta att leva i. Det är en dröm förverkligad för människan att kunna flyga, en dröm som onekligen tänjer på det som vi inte längre kan förstå eller bemästra. Men det är något vi gör här.

Stefan: Jag upplever att det här mystifierandet av flygandet påminner lite om mångas tankar kring Gud och religiösa frågor. När man går in i yrket som pilot kräver det en väldigt stark koppling till verkligheten. Du måste lära dig att förstå varför vingarna bär, hur aerodynamiska lagar fungerar. Exakt samma process önskar jag skulle finnas med i det andliga livet. Man kan börja i det här ganska infantila religiösa stadiet, där man bara tänker på det mystiska och konstiga och överkliga i tillvaron. Men ju mera man går in i umgänget med Gud, desto mera konkret blir det. Det är inget märkligt med att planet hålls uppe i luften. Det är inte heller någonting märkligt med att Gud leder i vardagen och att jag kan ha ett personligt umgänge med livets ursprung och herre.

För Vikström finns det en andlig dimension med i flygandet – på samma sätt som det är en del i allt människan gör. "Be och arbeta" helt enkelt. Och så Küchen vill föra tron och de andliga upplevelserna från helgen in i vardagen.

Maria: Tro är att få planet att starta och landa. Det är inte så glamouröst alla gånger och det kanske inte kommer med någon skön gudskänsla precis varje dag.

Flyg och liv kräver tillit

Maria: Vi kan inte leva utan att tro att andra i grunden vill oss väl. Vi är hänvisade till att lita på andra. I flygsituationer ställs detta på sin spets. Det finns inga garantier för att min tillit alltid kommer att uppfyllas. Liv kommer med svek. Oavsett det så måste tilliten finnas. Det är klart jag litar på dem som sitter där framme i planet. Det är klart jag litar på de här människorna runt omkring, de är ju folk som jag. Vi vill samma sak: komma fram till målet.

Stefan: Det är något som man som pilot inte specifikt tänker på, utan som in-

ARBETE OCH bön. Stefan Vikström och Maria Küchen förenades kring ett gemensamt intresse för flyg och kristen tro. I ett skede funderade de på att skriva en bok tillsammans.

går i verksamheten. Allting utgår från att man är medveten om vilka risker det finns. Både sin egen bristfällighet och hela verksamhetens risknivå. Och att man helt enkelt kan sitt jobb. Jag är nog alltid väldigt trygg ombord på ett flygplan. Att bära det här ansvaret är inte tungt, utan jag litar på mina egna kunskaper, på mina kollegors och alla arbetskamraters yrkesskicklighet.

Brist på tillit kan också bero på bristande kunskap. Flygrädsla är ett bra exempel på det här.

Maria: Nej, planet faller inte rakt ner så fort motorerna stannar. De flesta tror ju det. Jag har häpnat över hur många människor som blir förvånade och mycket lättade när de läser just den informationen i början av boken. Jag tror också att obehaget för att flyga beror på att man som passagerare inte kan göra nånting, utom att hålla

”Det är inget märkligt med att planet hålls uppe i luften. Det är inte heller någonting märkligt med att Gud leder i vardagen och att jag kan ha ett personligt umgänge med livets ursprung och herre.”

Stefan Vikström

sig lugn och fin och sitta där man sitter. Människan är inte riktigt gjord för att vara så passiv i en situation som är så livsavgörande. Att vara maktlös och utlämnad. Där kommer vi tillbaka till att lita på att man är buren, en vanlig kristen tankefigur, något som flygsituationen blir en metafor för. Jag kanske inte i livet som helhet heller kan göra så mycket, som jag ofta inbillar mig att jag kan.

För piloten som vet hur allt fungerar är det inte skrämmande. Vikström har heller aldrig varit rädd för att flyga, utan istället sökt och njutit av spänningen. Men visst går pulsen högt i vissa situationer.

Stefan: I början kanske det finns ett element av rädsla, första gången man gör någonting nytt. Jag hoppade fallskärm innan jag började flyga och visst var jag rädd inför de första hoppen. Pulsen gick

i 180 och kallsvetten rann, men det var ändå en njutbar spänning.

Maria Küchen drabbades av stor flygrädsla efter att hon fått barn. Hon tror rädslan kom ur insikten om att det var livsavgörande för en annan människa att hon fanns. Rädslan gick över när hon under en veckas tid fick sitta och jobba med utsikt över Reykjavíks inrikesflygfält, där flygplan startade och landade från morgon till kväll.

Maria: Det gick upp för mig att flygrädsla kan vara lite narcissistisk. Det enda som finns i hela världen är att jag sitter i ett flygplan. Man glömmer bort att hundratusentals andra människor också gör det i samma ögonblick. Där står flygrädslan för rädslan att leva. Man är rädd för att vara så liten och obetydlig som man faktiskt är i det stora hela. Men att inse sin egen litenhet kan också vara en oerhörd befrielse.

”Man är rädd för att vara så liten och obetydlig som man faktiskt är i det stora hela.”

Maria Küchen

Kyrkan kräver inget boardingcard

Stefan: Flygrädsla kan jämföras med bristande tro. När man lär sig att tro, att släppa greppet om sina rädslor, då märker man att vingarna bär. Det ordnas då och då kurser för att hjälpa människor med flygrädsla och en väldigt stor del handlar om att ge kunskap: varför det låter på ett visst sätt, varför planet gör vissa rörelser. Där kan man göra kopplingar till det kristna livet: när man delar sina frågeställningar med andra och tar del av undervisning och läser sin bibel så får man mera kunskap och det blir lättare att tro.

Maria: Tro är faktiskt ett arbete och en övning. Jag pratade med en katolsk vän som har väldigt roligt åt oss nordbor för, som han säger ”till och med era ateister är lutheraner”. Det här med *so-la fide*, att tron ses som det centrala, är så inpräglad i kulturen och innebär på något vis för en lutheran att ”Jag kan

absolut inte gå i kyrkan för jag tror ju inte på Gud”. Medan det för en katolik inte är lika avgörande om man tror eller inte. Man går i kyrkan för det är ett socialt sammanhang, det är en gärning. Och genom detta kommer man ofta in i tron.

Hon berättar om prästen som rådde en vän som ville försöka tro: Sparka in skorna under sängen, då måste du gå ner på knä. Och sedan när du väl är där kan du ju pröva på att be också.

Maria: Jag tycker om de här ganska prosaiska bilderna av vad det är att öva på tro och tillit och på att våga tro att Gud finns. Det är inte alltid så att allting kommer inifrån. Tron är ju en kraft utifrån i högsta grad. Du behöver inte komma in i kyrkan med en tro från början som ditt boarding card. Du får faktiskt sätta dig här och sedan bara se vad som händer.

Bygg & renovera

ALLT SKA BORT!

Den stora **SLUTFÖRSÄLNINGEN** fortsätter

KalusteKeskus MöbelCentralen
Magasinsg. 6, Vasa • Tfn (06) 312 9711
Öppet vardagar 10-18, lördagar 10-14

Har Ni tänkt förnya Ert kök?

Vi tillverkar nya kök eller renoverar, vi målar om mellandörrar, möbler m.m. Ett besök, ni får en gratis offert!

Lindbäck's Trä, Lappfjärd
www.lindbackstra.fi
Tfn John 0400-868 140

Britasvägen 2
Yttermalax

Det här är en bild på radhuset under byggnad. De här lokalerna är lediga färdigställda sensommaren -16

1st 3rum+kök+b+biltak 78m²
1st 2rum+kök+b+biltak 62,5m²

LINDBERG CONSTRUCTION
Kaasastäet 32, Malax
www.lindbergconstruction.fi
0500-733701 ove.lindberg@pp.malax.fi

SPRÄNGNINGSARBETEN
F:ma J. Svartgrund
0505236186

Husgrunder Dräneringar Kabel & VA kanaler Vägarbeten mm

KM Roofing

050 572 1214 050 568 9549
Lagervägen 9 A 7
65610 KÖRSHOLM
www.kmroofing.fi

• Plåtslageri • Maskinfalsade Plåttak
• Fönterplåt/Plåttister • Taksäkerhetsprodukter • Inplåtning av skorstenar • Skräddarsydda lösningar enligt kundens behov

KONTAKTOR OY AB

Sähköasennuksia / Myymälä • Elinstallationer / Butik
(06) 317 7900

VVS-installation
B. Lax Rör Ab

Slompvägen 98, 65630 Karperö
Tel. 06-3591 097 / 0500-163 468

NYHET!
Pelletskaminer med Drag.
...med Drag från Ariterm
slipper du skorsten!

Wahlroos Verkstad Malax 06-365 7105

Tag hand om ditt hus!

VI UTFÖR VENTILATIONSRENGÖRING

med bättre inomhusklimat och lägre energiförbrukning som följd

Peter Rosenholm 040-487 0082
Mikael Kauppila 040-487 0083

Oy SanCon Finland Ab
Stationsvägen 12
64200 Närpes

SanCon

ALLT INOM JORDBYGGNAD

Planering inför byggande
Planering och förverkligande av avloppssystem
Övervakning av infrabyggande
Fastighetsskötsel

ERFARENHET BETYDER KVALITÈ

G GEO-TEKNO
Thomas Lund
0400 363048
www.geotekno.net, thlund@multi.fi

GRANSKOGS EL

* Elinstallationer
* Nybyggen & Renoveringar
* Brandlarm / Larmsystem

Ring för snabb service!

• Elinstallationer • Datanät
• Planering • Försäljning

050-5701589

KIARTO

Fastighetsvärderingsbyrå
R. Rehnberg Oy

Slottsgatan 13a B 28 - 20100 Åbo
0400 364 465 - asiakaspalvelu@kiarto.fi -
www.kiarto.fi

Vi erbjuder mångsidig fastighetsvärderingsservice av hög kvalitet med 30 års erfarenhet för olika ändamål, som ex.:
köp & försäljning * säkerhet * beskattning * skifte, avvittring * bokföring
Vi värderar alla slags fastigheter, både fasta & fritidsbostäder, kontors och industrifastigheter, lantbruk, utvecklade områden samt övriga.
Vi hjälper även vid tvångsinlösningsituationer.

MÅLNING & TAPETSERING

- Inom- och utomhusmålning
- Högtrycksmålning med spruta
- Tapetsering
- Möbelmålning
- Kakelläggning
- Diverse golvarbeten & Reparationer
- Blästringararbeten - allt från stora till mindre projekt med fuktblästringstrustning
- Uthyrning av skyliftar till förmånliga priser

Österbottens Blästring
OBB-MÅLERI

Tel. 050-3221535 Patrik • patrikteir@hotmail.com

Stort urval av sängar, madrasser och bäddmadrasser.

HILDING ANDERS

Bed Invest
Wake up happy everyday

Nixvägen 28 Närpes • 0442573744 • Öppet: To-Fre 12:00-17:00, Lö 12:00-15:00

Barman Anders Fma

- Timanttiporaukset ja -sahaukset
- Diamantborrning och -sågning
- Kaikki rakennussaneeraukset
- All byggnadssanering

040 728 7339
Rosenlundsvägen 83, 10710 Snappertuna

Larsmo Rör Ab

Vi erbjuder inom

- Planering - **VVS** - Installation -
- Projektering - - Försäljning -
- Service -

Värmepumpar

Thermia
Strömsholmsv. 19, 68570 LARSMO
Tfn 050 597 1657, 050-036 4057
larsmo.ror@multi.fi

UR EVANGELIET

”Akta er för de falska profeterna, som kommer till er förklädda till får men i sitt inre är rovlystna vargar. På deras frukt skall ni känna igen dem.”

Läs mera i
Matt. 7:15–23

OM HELGEN

Allt är inte vad det ser ut att vara

Den här söndagen handlar om att se skillnad på det som låter bra och det som är bra på riktigt, också sedan man skrapat lite på den glansiga ytan.

Evangelietexten talar om ulvar i fårakläder, men i dag skulle vi kanske välja andra metaforer för att tala om att allt inte är så enkelt som populismen framställer det eller att det bakom leende selfies på instagram kan dölja sig både kriser och sorg.

RUNT KNUTEN

”Sommarnatt i Pargas.”

Konsert i Pargas kyrka
onsdag kl. 18.

SENSOMMARDAGAR FÖR SENIORER PÅ SNOAN 23–25.8.2016

Vi delar skön gemenskap med lätt somrigt program, vi njuter av vacker natur och stilla stunder i kapellet, god mat, samtal och trevliga aktiviteter. Tisdag till torsdag, helpension i enkelrum, deltagaravgift 100 €. Anmälningar och information: verksamhetsledare Kalle Sällström, 050-3562 475, kontakt@forsamlingsforbundet.fi, från 11.7.->

Retreatgården Snoan
www.snoan.fi

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Robin Norrback 044 027 0293, robin.norrback@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN STEFAN FORSÉN

FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Orka älska vidare

IBLAND ÄR VERKLIGHETEN smärtsam för oss människor. Frågan ”varför” gör sig påmind. Varför måste pappa dö? Varför inträffar det oförklarliga olyckor? Sover Gud? – Tror du att Gud blir arg på oss när vi skyller allt det smärtsamma på honom? frågade en ung kvinna en gång vid en föräldrasamling.

Svaret är nej. Jag tror Gud klarar av det hur bra som helst. Du vet ju själv att du klarar av att ta emot dina barns beskyllningar utan att bli arg på dem. Det känns jobbigt att ta emot obefogad kritik, men det kan vara viktigt att smärtan får ett uttryck. Därför står vi ut med det. Männe det inte är likadant för Gud. Den som älskar kan bära andras brist och skuld.

DET ÄR INTE alltid heller så att Guds vilja sker. Och visst kan Guds vilja också vara smärtsam. Jesus bad till Fadern: ta bort det här om det går, men låt din vilja ske. Men det är inte Guds vilja att någon ska bli våldtagen, utnyttjad, mobbad ... Det är inte heller Guds vilja att vi ska ha det tråkigt, aldrig få vara glada med gott samvete.

Det finns människor som lägger ned mycket energi och tid på att fundera på vems fel det är att de inte får leva ett perfekt liv. Och alltid finns det någon lämplig kandidat. Den moderna syndaboken: den som får ta skulden på sig. Men vi vet alla att syndaboken sällan egentligen är boven i dramat, utan snarare ett sätt att förklara det som är svårt. Ibland får Gud vara syndaboken. Intressant nog valde Jesus att bli en syndabock – att ta skulden på sig. Det betyder inte att Gud skäms och att det innerst inne är hans fel. Det betyder att Gud älskar och vill ge varje människa en ny chans.

SÅ VAD SKA man då säga åt någon som inte förstår varför det onda har drabbat dem?

För det första lever vi i en värld där möjligheten att att göra det som är ont står öppen. Konsekvenserna av självskicket och synd drabbar oss. Ofta drabbas oskyldiga. För det andra pekar alla indicier på att Gud inte är den skyldiga. Allt vi vet om Gud är att han vill förverkliga kärleken. Varför skulle han plötsligt bli ond? För det tredje måste vi beakta möjligheten att det inte i främsta hand är människor som är onda, utan att ondskan har en helt självständig intelligens och vilja. Och det är skrämmande. Men nästan uppenbart.

Jesus lärde oss att kämpa mot det onda. Att stå på den svagares sida. Att möta ont med gott. Att älska också när vi inte själva får möta kärlek. Det är vägen!

Stefan Forsén är kyrkoherde i Matteus församling.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
5 Mos. 12:32–13:4
eller Job 28:7–16, 23–28

ANDRA LÄSNINGEN
1 Joh. 4:1–6

EVANGELIUM
Matt. 7:15–23

Nionde söndagen efter pingst. Temat är ”Sanning och sken”.

PSALMFÖRSLAG

504: 1–3, 203, 414, 222 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

I KLARSPRÅK

Skapelsens söndag firas någon söndag under perioden maj–oktober. Församlingen väljer själv när de firar söndagen. Temat för söndagen är ”Ansvar för skapelsen”.

Skapelsens söndag präglas av tacksamhet och ansvar. Gud har med sitt ord skapat allt levande och gett människan ansvaret för att ta hand om skapelsen. Vår uppgift är att bruka och bevara skapelsen och hejda förstörelsen av den.

SKRIBA VUXNA

När kroppen äntligen landat i semesterläge kommer sakteligen också huvudet ikapp. Men vem var egentligen den där typen du brukade vara innan vardagens diskberg rasade över dig? Vad ville du? Vad drömde du? Vad trodde du på?

Under sommaren skriver **Stefan Forsén** från Helsingfors en serie reflektioner kring en spirande tro i vuxen ålder. Han tar avstamp i de tankar han möter hos föräldrar till ungdomarna i församlingens skriftskola.

KALENDERN 15–21.7

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND
Pargas församlingsdistrikt:
Sö 17.7 kl. 10: Högmässa med konfirmation i kyrkan, Heikkilä, Eklund-Pelto, Lehtonen. – kl 13: Sommargudstjänst på Björkholm, Schmidt, Dahlström. Busstransport från Runebergsstranden (diakonimottagningen) kl. 11.30, förbindelsebåt från Granvik kl. 12.05. Returbuss från Granvik kl. 15.30 – kl 14: Konfirmationsmessa i kyrkan, Wikstedt, Sundell, Lehtonen. **Ti 19.7 kl. 20:** Aftonandakt på Bläs-näsudden, Lehtonen.

On 20.7 kl. 18: Veckomässa i kyrkan, Heikkilä, Lehtonen. – kl 21: Konsertserien ”Sommarnatt i Pargas” konsert i kyrkan med Anna Rainio, violin och Yngvild Vivja Haaland Ruud, dragspel.
Nagu kapellförsamling:
Sö 17.7 kl. 13: Finsk sommar-gudstjänst i Sjölä kyrka, Killström, Granlund. – kl 18: Kvällsmässa i kyrkan, Heikkilä, Lehtonen.
Korpo kapellförsamling:
Sö 17.7 kl. 18: Sommargudstjänst i St Mikaelsskapellet i Korpo kyrka, Killström, Granlund.
Houtskär kapellförsamling:
Sö 17.7 kl. 11: Gudstjänst med spel-manslag, Heikkilä, Heikkilä.
Iniö kapellförsamling:
Sö 17.7 kl. 11: Gudstjänst i kyrkan, Vuola.

ÅBO
Sö 17.7 kl. 12: Friluftsgudstjänst på Aurelias bakgård. Björkgren, Danielsson.
ons. 20.7 kl. 13–15 Sommarcafé, Aurelia.

ÅLANDS PROSTERI
HAMMARLAND
10 sö e pingst, 24.7:
Sammanlyst gudstjänst i Eckerö kyrka kl 10.30.
Mårten Andersson och Kerstin Olsson
JOMALA
Sön 17.7 kl. 11: Högmässa, Äng. Mån 18.7 kl. 19: Sångmeditation. Ons 20.7 kl. 18: Vesper i tornkyrkan, Äng.
MARIEHAMN
15.07: Musik till kaffet kl. 14 i S:t Görans café.
17.07: Konfirmationsmessa kl. 11 i S:t Görans kyrka, G S, G K.
21.07: Konsert kl. 20 i S:t Görans, Amy Jolly – cello, Ida Andersson – piano.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.
S:t Görans kyrka är öppen må–fre kl. 10–18, lör kl. 10–15.
S:t Görans café är öppen må–fre kl. 11–16.
SUND-VÄRDÖ
Söndag 17.7 kl. 11.00: Högmässa med konfirmation i Vårdö kyrka.

Juanita Fagerholm-Urch, Kent Eriksson, Kati Juntunen.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
Sö kl 11: Högmässa, Kronqvist, Nedergård.

Kyrkoherde Guy Kronqvist har semester 15.6–14.7. Vikarie är Cay-Håkan Englund (050-5951070).

KRISTINESTAD
kristinestadssvenskaforsamling.fi
Diakonissan Siv Hellman på semester, Gurli Lassus vikarie tel 050-336 4216.

Sommarsamling: ikväll 14.7 kl 19 på Jonnsborg med Peter och Gurli Lassus.
Gudstjänst: sö 17.7 kl 10 i Lapp-fjärds kyrka, kl 18 i Sideby kyrka, Saarinen och Martikainen.

NÄRPES
www.narpesforsamling.fi

Närpes
Lö 16.7 kl 19: Lördagssamling på Fridskär, Markus Saarinen tal, Linvi Snickars missionsprogram.
Sö 17.7 kl 12: Gudstjänst J.Snickars, Ingvesgård, S.Lindén.
Ti 19.7 kl 18: Finsk kyrkogårds-vandring med guide vid Närpes kyrka. Deltagaravgift 5 euro/ person, kaffe ingår. Arr. Närpes Guideklubb r.f.
Ti 19.7 kl 19: Samling kring Ordet, Curt Westman.

ÖVERMARK
Sö 17.7 kl 10: Högmässa Lövdahl, S.Lindén.
PÖRTOM
Sö 17.7 kl 14: Högmässa Lövdahl, S.Lindén.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ
To 14.7 kl 19: Musik i sommar-kvällen. Medverkande: Familjen Liljeroos, Johan Sewerin och söner samt Camilla Almenfors.
Lö 16.7 kl 19: Konsert med Nina Åström. Andakt, Englund, Nygård. Kollekt för församlingens musik-verksamhet.
Sö 17.7 kl 14: Högmässa, Englund, Erica Nygård. 50-års konfirman-terna är särskilt inbjudna.

KORSHOLM
Högmässa: sö kl 10 i kyrkan, Bergström, Nordqvist-Källström.
Sång och musik i sommarkvällen: sö kl 18 i Älvkyrkan i Voitby, Bergström, Nordqvist-Källström, m.fl. servering och andakt.

KVEVLAX
Högmässa: sö kl 10, Lindblom, Lithén.
Mathjälpen: må kl 10 i ds.
Kansliets sommaröppethållnings-tider: 27.6–31.7 må 9.15–12, on, fr 9.15–13.

MALAX
Högmässa: sö 17.7 kl 10 i kyrkan. Norrback, Katri Lax.
Finsk högmässa: sö 17.7 kl 12 i kyrkan, Jonathan Bonn.

PETALAX
Högmässa: sö 17.7 kl 11 Englund, Nygård
Sommarsamling på Tiströnskärr: on 20.7 kl 19. Gäst Benita Lidman. Englund, Nygård, servering, taxi

REPLIT
Sånggudstjänst: Björkö sö kl. 12.30. Peter Kankkonen, Johan Sten sång av Ingrid Back och Lisa Lähdesmäki.
Gudstjänst: Replot sö kl. 18 OBS! tiden. Kaski, Sten.

SOLF
Kristen sång på Stunders 16–17.7: Lö på Stunders kl 19, Eric o. Anette Anders, Carl-Erik Sahlberg, Emilia Enlund.
I kyrkan kl. 21.30, Kristoffer Streng & Church Hill Boys.
Sö Gudstjänst i kyrkan kl 12, Eric & Anette Anders, Sahlberg, Glenn Kaski o. Heidi Lång.
På Stunders kl 14:30, Eric & Anette, Sahlberg.

VASA
TREFALDIGHETSKYRKAN
Konfirmationsmessa: sö kl 13 Östman Rolandsson, Store, Heikku.
Stenarna berättar: ti 19.7 kl 18. Rundvandring på gravgården. Samling vid Gamla begravningsplatsens port mot centrum. Efteråt servering i kapellet.
Aftonmusik: ons 20.7 kl 19.30. Monica Heikku, sång, Katri Lax, orgel, piano, Matti Laine, flöjt. Fritt inträde.

ALSKAT LÄGERGÅRD
Lägergudstjänst: fre 15.7 kl 14 Erika Boije, Nord, Vidjeskog. Kyrkkaffe.
SUNDOM KYRKA
Högmässa: sö kl 10 Store, Vidjeskog.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE
Fr 15.7 kl 13.30: Andakt i Esselunden, Lampa, Gunell.
–kl 20: Ungdomssamling i Fyren, Lampa.
Sö 17.7 kl 10: Gudstjänst i kyrkan, Lampa, Gunell. Textläsare Niclas Fagerholm, dörvräddar Slättkulla-Fors-Gers.
–kl 14: Sammankomst i Punsar bönehus.

JAKOBSTAD
Sö 10: Gudstjänst på Nanoq, Krokfors, Borgmästare, Revive gospel. Bandas för radion. Buss från kyrkan kl. 9.15 och återfärd efter gudstjänstens slut ca kl. 12.00.
15: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Sture Wargh.
19: Sommarfokus i Församlingscentret. Bibelstudium Boris Salo.
20: Musik i sommarkvällen i Pedersöre kyrka. Cantate, Borgmästare.
Må 9: Bön i Jakobstads kyrka, Carl-Erik Sahlberg.
Ti 9: Bön i Jakobstads kyrka, Carl-Erik Sahlberg.
13: ”Kvar i stan” i Församlingscentret. ”Project Liv”, Nina Brännkärr-Friberg, Carl-Erik Sahlberg, Heidi Storbacka.
21: Konsert med Jacob Gospel och Paulina Biström i Skolparken.
22.15: Kvällsmässa i Jakobstads

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 15.7 Stefan Forsén, Helsingfors **Lö** 16.7 8.53 Familjeandakt. Lars Collmar läser ur sin bok *Helga Hund i Egypten* (repris). **Må** 18.7 Mia Andersén-Löf, Jakobstad **Ti** 19.7 Lars-Johan Sandvik, Nykarleby **Ons** 20.7 Hedvig Långbacka, Helsingfors (repris) **To** 21.7 Maria Björkgren-Vikström, Borgå (repris från 26.6.2015).

VEGA

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 15.7 Kurt Cederberg, Jakobstad (repris) **Lö** 16.7 17.58 Ett ord inför helgen, Jakobstads kyrka. **Sö** 17.7 Henrik Perret, Helsingfors **Må** 18.7 Ingemar Johansson, Mariehamn (repris från 17.7.2015) **Ti** 19.7 Ann-Christine Martinen, Helsingfors **Ons** 20.7 Bibelstudium över Uppenbarelseboken med Stig-Olof Fernström (repris) **To** 21.7 Tua Sandell, Istanbul.

VEGA

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 17.7 Gudstjänst från Arktiska muséet Nanoq i Jakobstad. Predikant och liturg: Jockum Krokfors. Pianist och kantor: Lisen Borgmästars. Kör: Revive Gospel. Textläsare: Pentti Kronqvist och Helena Hult.

VEGA

KONSERT KARLEBY

Orgelkonsert med Mozart och Merikanto

Söndagen den 24 juli kl 19 ger organisten **Christian Ahlskog** en konsert i Gamlakarleby stadskyrka. På programmet finns musik av Mozart, Merikanto, Reger, Pierne, Bach samt egna improvisationer. Ahlskog har nyligen gett ut skivan *The Liszt Circle*. FOTO: RAITA GRANLUND

Köpes antikviteter

i hela svenska Österbotten

- Alla sorters möbler, oberoende av skick
- Annat gammalt lösöre och hela dödsbon.

Köp- och försäljning Raul Pohjonen

Idrottsg. 19, Gamlakarleby. Svar på svenska 06-831 3137, 044-913 8284

Kontant betalning
Varorna avhämtas.

Hugo och Maria Winbergs stiftelse upprätthåller **Tunaberg** serviceboende samt **Tunaro** vårdhem i Esbo. Vi erbjuder vård på svenska.

Kontakta oss om lediga servicebostäder.
Pia Hannuksela, tel 050 346 1207

Vid donationer och testamenten,
vänligen kontakta Ken Thilman, tel 040 556 8312

LARS MOLINS

Tre Kärlekar

REGI
ANN-LUISE
BERTELLDRAMATISERING
Kjell Sundstedt
Niklas HjulströmAndra säsongen,
sista chanserna!Biljetter
oravaisteater.fi
040 448 2639
dagl 12-17

IKVÄLL to 14 kl 19
FÖREST I JULI sö 17, ti 19, ons 20,
to 21, ti 26 Samtliga kl 19
SPELPLATS Kyroboas Kvarn, Kimo
ORAVAIS 30 ÅR TEATER

LEDIG TJÄNST

Västabolands svenska församling lediganslår en

KANTORSTJÄNST

med huvudsaklig tjänstgöring i Nagu kapellförsamling. Lön enligt kravgrupp 502. Tjänsten tillträds den 1.10.2016.

Mer information om tjänsten och behörighetsvillkor på www.vafo.fi eller av t.f. kyrkoherde Sara Grönqvist, tel. 040 3124 411.

Ansökningar riktas till församlingrådet i Västabolands svenska församling senast den 1.8.2016.

kyrka, Carl-Erik Sahlberg, Boris Salo.

On 9: Bön i Jakobstads kyrka, Carl-Erik Sahlberg.

15: Samtal kring livet – Vad livet har lärt mig, Jakobstads kyrka. Intervju med Carl-Erik Sahlberg.

To 18: Orgelkonsert i Jakobstads kyrka, Matti Pohjoisaho.

19: Spelmansgudstjänst vid Rosenlundens prästgård, Bo-Göran Åstrand, Pedersöre spelmannslag, Sångens Vänner, Rataosk. Bandas för radion. I händelse av regn hålls gudstjänsten i Pedersöre kyrka.

Fre 18: "Den stora berättelsen" i Rotundan, Campus Allegro. Markusevangeliet återberättas, Boris Salo, Sång av Håkan Streng.

23.7: Missionscafé i klockstapelns till förmån för församlingens missionsprojekt. Bidra gärna med gåvor till lotteriet och bakverk till serveringen. Hämtas senast veckan innan till FC.

KRONOBY

Andakt: to 14.7 kl. 14.00 i Sandbacka Vårdcenter

Gudstjänst: sö 17.7 kl. 10.00 Markus Ventin, Mats Enqvist.

Sommarmusik: sö 17.7 kl. 20.00 i kyrkan, Markku Hekkala, baryton, Matti Pohjoisaho, orgel. Fritt inträde, programblad 10€.

LARSMO

Sö 17.7 kl. 10 Högmässa: Lassila, Jakob Ahlskog. Kyrkvård: Gertruds. Släkten Hästö inleder sitt släktmöte.

NEDERVETIL

Andakt: to 14.7 kl. 14.15 i Terjärv Vårdcenter, Smedjebacka.

Gudstjänst: sö 17.7 kl. 10.00, Wallis, Smedjebacka.

NYKARLEBY

NYKARLEBY
Sö 17.7 kl 10 Gudstjänst: Edman, Smeds, Hellman

MUNSALA
Fr 15.7 kl 21 Kvällsmässa: Klippan, Monäs. Östman, Gun Erikson (Slef)

Sö 17.7 kl 13 Familjegudstjänst: Klippan, Albert Häggblom

JEPPÖ
Lö 16.7 kl 19.30 Sommarfest: bönehuset, Åke o Ann-Lis Lillas, Bengt Strengell, Birgitta Sarelin, Elisabeth Suurholma, Jeppo strängband

Sö 17.7 kl 12 Gudstjänst: Edman, Hellman.

PEDERSÖRE

Andakt: Fr 14 i Pedersheim, Purmo församling

För ungdomar i Hällsand sommarhem:

- Fr 20 Night Café, undervisning Alaric Mård

- **Ti 19 Tisdagschill**
Högmässa: Sö 10 med nattvard i kyrkan, lit. Häggblom, pred. Alaric

Mård, D. Häggblom, sång Rebecca Ekman, textläsare Anders Salo, dörrvärdar Edsevö gamla

Sammankomster:

- **Sö 15** i Flyngängens bönehus, Daniel Asplund, tolkning

- **Sö 18** i Kyrkostrands församlingshem

Musik i sommarkvällen: Sö 20 i kyrkan, ungdomskören Cantate, orgel & dirigent Lisen Borgmästars

Missionsstugan långöppet: Må 10-19

Församlingkansliet stängt: tisdagar 12.7-9.8, kontakta kyrkoherde tfn 040-3100441 i brådskande ärenden.

PURMO
Lö 16.7 kl 19.30: Möte i Emaus bönehus. Bengt Forsblom, tal, sång och musik.

Sö 17.7 kl 10: Högmässa i kyrkan, Portin, Granvik.

Må 18.7 kl 19: Lovsångs- och förbönsväll i Kyrkhemmet, gäst Carl-Erik Sahlberg från Stockholm.

To 21.7 kl 14: Nattvard i Sisbacka pensionärshem, Portin, Johansson.

TERJÄRV
Högmässa: sö 17.7 kl 10, pred. Gunnar Särs; lit. Göran Särs; kantorn; Marika Westerling, sång, (släkten Särs deltar i högmässan).

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ
LÖ 16.7 KL. 10: KONFIRMATIONSMÄSSA I DOMKYRKAN, Pellinge 1 A, Stråhlman, Söderström

SÖ 17.7 KL. 10: GUDSTJÄNST I EMSALÖ KAPELL, Lindberg, Söderström

KL. 12: HÖGMÄSSA I DOMKYRKAN med konfirmation, Pellinge 1 B, Stråhlman, Lindberg, Brunell

TI 19.7 KL. 12: ORGELKVART I DOMKYRKAN Mauriz Brunell

ON 20.7 KL. 18.30: LÄSMÖTE MARTHA-STUGAN QVIS VILHELMSS, Vessö, Djupsjöbacka, Brunell

TO 21.7 KL. 12: ORGELKVART I DOMKYRKAN Minna Wesslund

KL. 20: MUSIK I DOMKYRKAN, Ruya Tanager, piano, Dinçer Özer, slagverk

KL. 14: KAFFEANDAKT i församlingens hemmet, Café Ankaret, Eriksson, Djupsjöbacka, Brunell

LAPPRÄSK
Sö 17.7 kl. 14: Friluftsgudstjänst vid Kycklings, Antti Kilpi, Mia Aitokari

on 20.7 kl. 11-15: Kyrkorna är öppna Församlingkansliet i Lappträsk är stängt 1-31.7, ring 050 382 7521

LILJENDAL
Sö 17.7 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Antti Kilpi, Mia Aitokari

Vinnare i gissningstävlingen: på Liljendal dagarna gissade 398 godisar. Rätta svaret var 391 godisar. Grattis till Karita Lindroos! Du var närmast! Gissningstävlingen inbringade 69,55 till församlingens diakonifond. Tack!

Församlingkansliet i Lappträsk är stängt 1-31.7, ring 044 722 9241

LOVISA
Högmässa: sö 17.7 kl 10 i kyrkan, af Hällström, Jokinen

En Euros Café: ti 19.7 kl 13-15 i Tikva

Sommarcafé: on 20.7 kl 13 i församlingsgården

På kommande: Konsert med Ensemble Cornucopia lö 23.7 kl 18 i Lovisa kyrka

PERNÄ
Högmässa: sö 17.7 kl. 10.00, Minna Silfvergrén, Marcus Kalliokoski.

Sommarkonsert: to 21.7 kl. 18.00 i kyrkan - Markku Luolajan-Mikkola spelar J.S.Bachs musik för solocello. Fritt inträde, program 10€.

SIBBO
SIBBO GAMLA KYRKA S:T SIGFRID: Sö 17.7 kl. 12 Mässa. Helene Liljeström, Camilla Wiksten-Rönbacka.

Programonsdag i Sommarcaféet: Ons 20.7 kl. 14. Musik med Matilda Wikström och Emilia Granqvist.

Sommarkonsert: To 21.7 kl. 19 i Sibbo gamla kyrka S:t Sigfrid. Alvaro Miranda (cembalo). Fritt inträde, programblad 5€. Marthornas Klockstapelcafé.

Sommarcaféet Prästgården: håller öppet vardagar kl. 11-16. Möjlighet att hålla program onsdagar kl. 14. Kontakta Kira Nyman (kira.nyman@evl.fi) för info. www.sibbosvenskaforsamling.fi

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Sö 17.7 kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Heikel-Nyberg, Almquist.

kl. 15: Sommarorgel i Brunakärrs koloniträdgård. Heikel-Nyberg, Almquist.

Må 18.7 kl. 13: Sommarcafé i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivå.

Ti 19.7 kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Laura Haimelin.

On 20.7 kl. 14: Orgeländakt och sommarcafé i S:t Jacobs kyrka. Heikel-Nyberg, Almquist.

To 21.7 kl. 12: Klavertramp i Berghälls kyrka. "Klavertramp runt Östersjön". Efter musikstunden berättar kantorn om musiken i kapellsalen. Servering.

Obs! Församlingens sommarutfärd till Sibbo startar från Kiasma kl. 10. Endast för anmälda.

MATTEUS
Matteus hemsida: www.matteus.fi

Kansliet är öppet i juli: må, ti, to kl. 9-14, fredagar stängt.

MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3
Sö 17.7 kl. 12: högmässa, Johan Hallvar, Anders Forsman. Kyrkkaffe.

Ti 19.7 kl. 19: Konsert Med metron till musiken: Vindarnas möte. Flöjtensemblen Wind on Wind: Kirsi Ojala, Kristiina Ilmonen, Mimmi Laaksonen och Leena Paukkunen, mäkelflöjt, sålgpipa och andra folkliga träblåsinstrument. Fritt inträde, programblad (på finska) 7 €.

Pilgrimsvandring till Degerö kyrka: To 28.7 start från Matteuskyrkan kl. 18.00. Vi vandrar i lugn takt, en bit av vägen under tystnad.

Vi avslutar med andakt och kvällste. Ta gärna med en flaska vatten. Klä dig i bekväma skor och kläder.

Anmäl dig senast 26.7 till Matteus församlingens kansli tfn 09 2340 7300 eller matteus.fors@evl.fi. Välkommen!

PETRUS
www.petrusforsamling.net

Sö 17.07

• **kl. 10 Gudstjänst:** Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Sandell Benjamin, Sandell Mathias

• **kl. 13 Gudstjänst:** Munksnäs kyrka, Tegelst. 6. Sandell Benjamin, Sandell Mathias

• **kl. 16.30 Sommarpuls:** på Café Torpet, grillning och knytkalas efteråt. Köpingsv. 48

• **Övrigt**

• **Förbönssämnen:** tas emot under sommaren till tfn (09) 23407171 tisdagar mellan kl. 10-12 (ej 19.7, 26.7 och 5.8) och per e-post pray.petrus@evl.fi

HELSINGFORS PROSTERI

Lekholmen är öppen: Mer info från Din egen församling och www.lekholmen.fi

Församlingarnas samtalstjänst: dejourerar på tfn 01019--0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbaserad hjälptjänst finns på adressen <http://evl.fi/natjour>

Användaren behöver inte uppge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd! Du kan dessutom skriva ett handskrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors, som behandlas anonymt och konfidentiellt. Kyrkans chatt dejourerar måndag till torsdag kl.18-20.

KAMPENS KAPELL: är öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18.

Mer info: www.helsingforsforsamlingar.fi

DEUTSCHE GEMEINDE
So 17.7. um 11 Uhr: Gottesdienst (Görk)

OLAUS PETRI
Lö 16.7 kl. 18: Helgsmålsbön - Musik- andakt. Hanna Laakkonen-Yang, orgel. Musik av D. Buxtehude, F. Tunder och M. Weckmann.

Sö 17.7 kl. 12: Högmässa sammanlyst till Johanneskyrkan.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO
Högmässa sö 17.7: Esbo domkyrka kl. 12.15. Jäntti, Bengts, Sabina Kyllönen. Klockstapelkaffe.

Musik i sommarkvällen: Esbo domkyrka sö 17.7 kl. 19. Nina Kronlund, Mikko Helenius & Markus Malmgren, sång, orgel, dragspel, piano, bandoneon. All världens musik. Fritt inträde.

Orgelnatt & Aria: Esbo domkyrka varje to kl. 22 t.o.m. 25.8. Mer info & biljetter: www.urkuoyofestival.fi

Sommarträff: Olars kyrka, svenska sidan, ti 19.7 kl. 13-14.30.

Öppen mottagning: Kyrktian, Kyrkog. 10, varje må och to kl. 10-12. Diakoniarbetare på plats, man kan komma in i olika kortare ärenden, beställa lägre tid till själavård, för utredning av ekonomiska bekymmer m.m.

Esbo svenska församlingens kansli på Kyrkog. 10, 09 8050 3000, är i juli öppet må-fre kl. 9-13.

GRANKULLA
Sö 17.7 kl. 12 Högmässa: Carola Tonberg-Skogström, Barbro Smeds. Kaffe i nedre salen.

Ti 19.7 OBS! Inget sommarcafé: på kyrkans innergård.

KYRKSLÄTT
Högmässa: sö 17.7 kl. 10 i Haapajarvi kyrka. Höglund, Punt. Bil från Kyrkslätt kyrkas parkering kl. 9.15. Obs! Ingen högmässa i Kyrkslätt kyrka i juli.

Sommarcafé: to 21.7 kl. 12-14 i församlingshemmet.

Barockmusikonsert Telebach: fre 22.7 kl. 19 i Kyrkslätt kyrka, med Ensemble Cornucopias. Fritt inträde, programblad 10 euro.

Kyrkoherdeämbetet öppet juli-augusti må-to kl. 9-11.30 och 12.30-15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292. Epost. kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi

TAMMERFORS
Sö 17.7: Kvällsmusik med nattvard kl 18 i Viinikka kyrka. "Sin lycka och sin sommarro", Kim Rantala, Lotte Nyberg, trumpet, Paula Sirén

VANDA
Högmässa: sö 17.7 kl. 10 i Helsing kyrka S:t Lars. K. Andersson. H. Åberg-Ylivaara.

Sommarsamling: i Bagarstugan, ons. 20.7 kl. 14-15.30. Allsång och andakt med Annakatri & Anders. Kafeservering.

Kvällskonsert: i Helsing kyrka S:t Lars to. 21.7 kl. 19. Kyrkomusikens klassiska pärlor. Noora Karhuluoma (sopran), Airi Saloniemä (piano).

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA
Eftermiddagsmusik: fr 15.7 kl. 16 i Bromarvs kyrka. Suvvi Gräsbeck, kantele och sång.

Högmässor/gudstjänster sö 17.7: Kl. 10 Ekenäs kyrka. M. Cleve, S. Lindroos.

Kl. 12 Snappertuna kyrka. M. Cleve, P. Nygård.

Sommarkonsert m. andakt: sö 17.7 kl. 16 i Bromarvs kyrka, familjen Gräsbeck, M. Cleve.

Lunchkonsert: on 20.7 kl. 12 i Ekenäs kyrka. Ove Molander, orgel.

Dopdräktsutställningen: guidad visning on 20.7 kl. 12.45, T. Wilman.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ
Högmässa: sö 17.7, 9 s. e. pingst, kl 10 i Degerby kyrka. Sjöblom, Storbäck.

Konsert: ons 20.7 kl 19 i Ingå kyrka. Anna Pulli (orgel). Fritt inträde, programblad 5 €.

KARIS-POJO
Högmässor, Sö 17.7: kl. 10 i S:ta Maria kyrka

INSPIRATÖR BESÖK

Carl-Erik Sahlberg i Österbotten

Carl-Erik Sahlberg kommer att medverka vid olika tillfällen 18-20.7 under Jakobsdagarna i Jakobstad. Sahlberg är känd från sitt arbete i Sankta Clara Kyr-

ka i Stockholm. Numera är han pensionär och missionär i Tanzania.

Han delar med sig av sin erfarenhet av bön vid "Bön för staden" som hålls måndag-onsdag morgnar, deltar i eftermiddags-samlingen "Kvar i stan" på tisdag och vid kvällsmässan efter gospelkonser-

ten sent på tisdag kväll. På onsdag finns möjlighet att ställa frågor till honom vid "Samtal om livet - Vad livet lärt mig".

Han medverkar också vid lovsångs- och bönekväll i Purmo kyrkhem på måndag och vid bönemöte vid Inre missionshemmet på onsdag kväll.

FOTO: ARKIVBILD/JOHAN SANDBERG

Före besöket i Jakobstadsneiden medverkar han vid Sleps familjeläger på Klippan (14-17.7), vid Kristen sång på Stundars (16-17.7) och veckan därpå vid Kyrkan Ungdoms sommarläger i Pieksämäki (26-31.7).

Aspegrens liv tar plats i trädgården

Teater Jacob ger en pjäs om prosten **Gabriel Aspegren**. Spelplatsen är Aspegrens trädgård invid Rosenlunds prästgård i Jakobstad, där Aspegren en gång levde och verkade. Pjäsen *gabriel@rosenlund* har skrivits av **Wava Stürmer** och regisserats av **Anders Hassel**.

Pjäsen spelar upp scener ur Gabriel Aspegrens liv. Aspegren var kyrkoherde i Jakobstad och Pedersöre 1754-1784. Han var mycket intresserad av att utveckla jord- och trädgårdsbruket och fick 1755 rätt att bru-

TILL VÄNSTER Johan Strömberg som spelar Jukk och till vänster Joakim Högväg som spelar Gabriel Aspegren.

ka Rosenlund som på den tiden var en stenig skogsbacke med karg och sumpig mark. Aspegren lät röja marken och anlade både trädgårdsodlingar och fähus. Han odlade i första hand nyttoväxter och var den som förde in både potatis och äppelträd till Jakobstad med omnejd.

gabriel@rosenlund hade premiär onsdagen den 13 juli och spelas till och med söndagen den 24 juli.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Skötsam, sportig, ung man söker studieboende i Åbo, gärna nära akademikvarteren. Tel: 040-8385307

Ung, lugn och skötsam, rökfri studerande på deltid söker en etta i Helsingfors för skälighyra fr.o.m. hösten för en längre tid pga kronisk sjukdom. Bra förbindelser till centrum viktiga. 0407447541

Skötsam studerande önskar hyra etta i Åbo centrum. Ring Wilma, 0451059336

Skötsam studerande påbörjar studier i Soc & Kom och önskar hyra etta i centrala Helsingfors fr.o.m. augusti. Tel: 0400370343

Icke-rökande skötsam socionomstuderande söker hyresbostad i Åbo centrum. Ring mig, Malin Malmström 0400-730557

Skötsam studerande önskar hyra förmånlig etta i Helsingfors. Helst nära Arkadiagatan. Tel: 0503543477

Skötsam, icke-rökande studerande önskar hyra etta i Åbo. Gärna i närheten av akademiområdet. Tel: Heidi: 044 5053106

Skötsam flicka från Östern som inleder studier vid Hanken i H.fors önskar hyra en etta el.dyl. Rökfri, inga husdjur. Tfn: 044-3552406, 040-5552404

Skötsam, rökfri studerande tjejl önskar hyra etta i Helsingfors. Ta kontakt: rebecca.holmgard@gmail.com

Önskas hyra i Åbo: Etta på cykelavstånd från ÅA. ca 400-450 e/mån. 21-årig blivande studerande på SF. Rökfri & skötsam. Tel: 040-9624153 //Josefin Sundström

Skötsamt, rökfritt par söker förmånlig tvåa i Åbo centrum, gärna nära skolorna. 0442649093

Två lärare och deras 9 månader gamla son söker från Helsingfors en långvarig hyreslägenhet. Tre rum + kök. Tel: 040-8469499/ Martina

Skötsam studerande flicka från Österbotten önskar hyra bostad i Helsingfors. Säker hyra. Tel: 050-5970829

26 år gammal prydlig studerande man söker lägenhet i centrala Helsingfors fr.o.m. Augusti. Rökfri och inga husdjur. Tel: 050-5679747 Sebastian

Skötsam, rökfri och nykter hälsovårdsstuderande utan husdjur från Österbotten söker etta eller mindre tvåa i Åbo centrum fr.o.m. 1.8.2016. Tel: Julia 044 2735657

Skötsam, rökfri kvinna söker rymlig etta i Hfors fr.o.m. 1.9. Säker hyra. Drumsö/Tölö/Berghäll, men allt beaktas. Ring Linda 040 551 1903

Bostad sökes i Helsingfors/Arabiastranden. Österbottning från Nykarleby önskar hyra mindre lägenhet i Helsingfors. Jag börjar studera till förstavårdare i höst, Är rökfri, skötsam och har inga husdjur. Ta kontakt, Oliver Fellman 0400508681, oliver.fellman@hotmail.com

Hej! Jag skall börja studera till fysioterapeut i Arcada Helsingfors. Önskas hyra en etta. Max hyra 650 euro. tel: 0505526347

Ung ekonom söker 1r+k+dusch från centrum/Drumsö. Hyra under 750, hellre under 700. Mathias Hasselblatt 0443791155

UTHYRES

Uthyses etta i Åbo centrum: 33 kv. välutrustat kök, badrum. 490€ + vatten o el. Hyresgaranti. Tel. 05 05 86 43 23

2 stora rum + vard.r o kök lämpligt för 2 kimpab. stud. flickor, tex Arcada el Practicum osv. hyra 480e/pers/mån inkl el o vatten ledig tel 040-5182867

PÅ BAKGÅRDEN till utställningshus nr 32 finns kyrkans egen stuga med bland annat en helt egen version av lyckohjulet.

FOTO: SANNA MARTZAHN

Kyrkan med på bostadsmässan

Seinäjäki församling har i sommar en egen liten avdelning på bostadsmässan i Seinäjoki. I kyrkstugan kan man bekanta sig med församlingens verksamhet. Besökarna

kan också gratis snurra på Kyrkhjulet och med god tur vinna ett pris.

Församlingen delar också ut kaffebiljetter till Missionscaféet som ligger på kyrkbacken

på Skolgatan 24, liksom hissbiljetter för den som vill åka upp i tornet på samma kyrka.

I stugan ordnas också lekstunder för barn.

Söndagen den 17.7 klock-

an 15 firar församlingen nattvard på bostadsmässan. Övriga söndagar arrangeras en musikstund vid samma tid. Bostadsmässan är öppen till och med den 7 augusti.

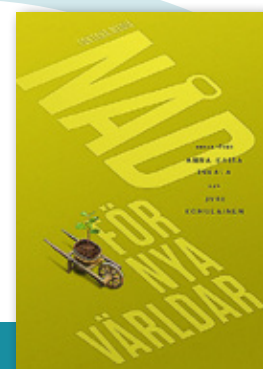
Nåd för nya världar

red. Anna-Kaisa Inkala och Jyri Komulainen

Nyhet!

Vad kan den lutherska tron ge i dag, 500 år efter reformationen? Här granskas konsumtionssamhället, miljöproblemen och de sociala medierna - med nåden som utgångspunkt. Skribenterna är bl.a. Jari

Jolkkonen, Patrik Hagman, Kirsi Stjerna, Mika Vähäkangas, Meri-Anna Hintsala och Serafim Seppälä. Boken är även en synodalavhandling inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Fontana Media, hft.

25,00

1 B	2 D	3 I	4 X	5 J	6 V	7 O	8 B	9 P	10 T	11 M	12 E	13 D	14 L	15 F	16 R	17 K	18 H	19 T
20 N	21 J	22 G	23 L	24 C	25 D	26 B	27 P	28 V	29 S		30 T	31 K	32 N	33 R	34 D	35 G	36 I	37 B
38 L	39 M	40 U		41 J	42 A	43 D	44 H	45 C	46 F	47 I	48 K	49 S		50 B	51 N	52 V	53 L	54 U
55 X	56 M	57 P	58 G	59 I	60 H	61 V	62 L		63 U	64 X	65 D	66 K	67 F	68 A	69 G	70 E	71 L	72 B
73 A	74 D	75 U		76 T	77 I	78 G	79 R	80 F	81 L	82 G		83 D	84 S	85 P	86 C	87 B	88 I	89 J
90 A	91 O	92 R	93 I	94 U	95 J		96 N	97 D	98 A		99 H	100 L	101 H	102 V	103 P	104 U	105 I	106 X
107 K	108 J	109 D		110 F	111 B	112 C	113 J	114 D	115 V		116 G	117 R	118 O	119 E	120 C	121 M	122 T	123 V
124 L	125 H	126 K	127 R	128 U	129 X	130 I	131 D	132 A		133 G	134 B	135 S		136 P	137 N	138 V	139 E	140 T

- A Volym
73 132 90 42 68 98

- B Är DDT
87 8 72 1 111 37 134 50 26

- C Nobelt
24 120 45 86 112

- D Har det som försumrats
109 131 43 74 83 2 25 114 65 97 13 34

- E Negativ omgivning?
12 119 70 139

- F Litet märke på frimärke
67 46 80 15 110

- G Går av stapeln
116 35 78 133 58 82 22 69

- H Är kladdkakan innerst inne
99 101 18 60 125 44

- I Påstridig
36 93 3 77 105 130 59 88 47

- J Ovanligt förr
5 89 21 41 108 95 113

- K Folkhav
17 48 66 107 31 126

- L Förebyggdes
100 23 124 71 53 14 62 81 38

- M Fiktiv ubåtspionjär
56 11 121 39

- N Göms undan
20 137 51 96 32

- O Koläte
118 91 7

- P Vindens hastighet?
27 85 57 103 136 9

- R Småsnålt
92 127 33 79 16 117

- S Brasrest
135 29 84 49

- T Ljudet från lekande barn
10 76 122 30 140 19

- U Är picknickarens mat
40 94 104 75 128 63 54

- V Fortfarande
61 102 28 123 138 52 6 115

- X Vägras
129 55 4 64 106

PSALMVÄVEN

Fyll i de ord som sökes på raderna A–X. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A73, den andra A132 o.s.v. Den färdiga texten i rutfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A–X bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det ska vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

Rätt svar på förra Psalmväven är psalm 449, vers 3, som börjar med orden ”Jag hör hans röst där sommarvinden susar.”

Vinnare i förra Psalmväven är: **Gunvor Lithén**, Singsby, **Kurt Sandvik**, Jakobstad och **Margareta Högdahl**, Jakobstad. Gratist! Prisböckerna kommer på posten.

SKICKA IN!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors senast 9.8.2016.

Märk kuvertet ”Juli-Psalmväv”. Bland de rätta svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till!

Psalm nr och vers i Psalmboken:

som börjar med orden

Namn & adress:

INKAST AMANDA AUDAS-KASS

Ett ruckel för gemenskap

DET FINNS två typer av människor, sägs det ibland. Sägs det förresten ganska ofta. De som applåderar när planet landar och de som inte gör det. De som vet hur man använder "de" och "dem" och de som inte vet det (modersmåslärares personliga favorit). De som bor i Larsmo och de som vill bo i Larsmo. Och – har jag upptäckt under de senaste åren – de som älskar vårt sommarhus och de som inte gör det.

För i dagarna ganska precis tre år sedan gjorde jag mitt livs mest spontana inköp. Jag köpte en fjärdedel av ett hus. Min man, min syster och min sväger köpte de andra fjärdedelarna. När man köper ett hus till det pris som vi köpte vårt sommarhus får man räkna med en del överraskningar. Absolut. Men under de tre år som gått har vi fått bara överraskningar och egentligen inte en enda positiv sådan. Allt är alltid lite värre än det först ser ut att vara. Allt tar alltid lite längre än vi först tror att det ska ta. Allt blir alltid lite dyrare än det först var tänkt att bli. Om arbetet fortskrider i den här takten lär vi ha ett respektabelt hus när jag blir pensionär – om Herren dröjer och vi får leva. Men om de negativa överraskningarna fortskrider i den här takten – och om Herren dröjer och de får leva – är huset kanske i skick när mina barnbarn blir pensionärer.

Men vi älskar ju det här huset. Och vi är inte de enda. Många av de människor som klivit in över vår tröskel har känt som vi. Men långt ifrån alla. Som sagt: det här sommarhuset delar folket. Mer än sylt och mandelmassa, mer än kärnkraft och mer än Nato.

DE SOM SER alla skavanker, allt ogjort arbete och alla brister kan ju omöjligt gilla vårt sommarhus. Men de som ser bortom allt det där fattar precis. De som ser att det här rucklet möjliggör en gemenskap som bär hur långt som helst. Aldrig någonsin tror jag så mycket på delade liv som när jag lever mitt sommarliv, när delade liv är lika vardagligt och självklart som knäckebröd.

"Aldrig någonsin tror jag så mycket på delade liv som när jag lever mitt sommarliv, när delade liv är lika vardagligt och självklart som knäckebröd."

JAG TROR ATT Gud är som närmast när vi är som närmast varandra. När vi hjälper varandra, när vi talar om viktiga saker, när vi skrattar tillsammans, när vi gråter med varandra och när vi vågar visa alla de där egenskaper som vi inte skriver in på vår CV och sedan får märka att kärleken bär också dem. Eller när vi lever fyra vuxna och fem barn i ett sommarhus som har potential, men bara potential, och ändå inte saknar något alls för att vi har varandra. Gud hittade på gemenskap, han ÄR gemenskap och när vi bygger gemenskap blir vi ännu mer hans avbilder på jorden. Hans händer och fötter och öron och ögon på jorden.

Och den här jorden behöver just precis det.

Amanda Audas-Kass är lärare i modersmål och bloggare.

OMTANKE GUDOMLIG

Försyn

Rubriken har ett flertal synonymmer, såsom öde, omtanke, förutbestämmelse, slump, tillfällighet etcetera. Både vetenskap och kristen tro har väl i alla tider mer eller mindre sakligt debatterats bland forskare och lekmän. För oss vanliga människor ter sig livets uppkomst lika avlägsen som hela världssalltets tillblivelse. För att ha full kontroll på tidsbegreppen ska vi inte glömma att till exempel publiceringen av den första bibeln på svenska (Gustav Vasas Bibel utgåva 1541) i alla fall är bra mycket närmare oss.

Slumpen är ett öknamn på försynen, lika väl som när man i det dagliga livet talar om tur eller otur. Försynstro finns i de flesta religioner i olika former. En definition som, sedan långt tillbaka i tiden, blivit min ledtråd i livet och etsat sig i minnet är: "Den gudomliga omtanken om

"Inte sällan hör man även talas om hur många i verkligt hotfulla situationer talar om Änglavakt när de överlevt olyckor mot alla odds."

och ledningen av världens och människornas öden", alltså en ordning som härskar till människornas bästa. Inte sällan hör man även talas om hur många i verkligt hotfulla situationer talar om Änglavakt när de överlevt olyckor mot alla odds. Tyder inte detta på att man upplever det som sker som något förutbestämt, en styrning av situationer som verkar bortom allt förnuft?

KP, och även andra tidningar, citerar en färsk internationell Ipsos/Reuters-enkät som visar att 51 procent av cirka 19 000 intervjuade personer i 23 länder sva-

rat att de tror på ett högre väsen. Aposteln Paulus lärde att "tron är en övertygelse om det man hoppas på, alltså en viss het om det man inte ser" (Hebreerbrevet 11:1). Synonymer till tro är bland annat förmodan eller antagande. Ordet hopp med synonymer som förväntan eller förtröstan antyder i vardagslag ofta en viss osäkerhet. Hela tillvaron rör sig ur min synvinkel sett om tillfälligheter och oförutsedda händelser. Det är här försynen blir ett alternativ i min lilla värld.

Livet präglas, kunde man tänka sig, av en oförklarlig ledning. Ota-

liga är de händelser som skulle ha kunnat sluta annorlunda men som resulterat i något förutbestämt. Ibland kanske på ett något provande sätt men vanligtvis resulterat i positiva och lyckliga tilldragelser. Helt klart är våra liv påverkade av arv, miljö och vår livsställning, sannolikt beroende av vilken "lycklig stjärna" vi är födda under. Man må ifrågasätta vetenskap, tro, hopp, förnuft eller försyn men bör ändå alltid acceptera att alla människor riktar sina innersta tankar mot någon form av ett högre väsen. Självt har jag ingen orsak att helt bortse från försynen som så många gånger vakat över olika livssituationer under mitt liv hittills.

STEN LINDHOLM
Träskända

BOSTÄDER INVESTERINGAR

Vem öppnas härbärgen för?

Kerstin Borg kritiserade 7.7 mycket bra vår folkkyrka för att vara för slapp då det gäller insatser av olika slag för flyktingar och invandrare. Vi vet att erbjudandet om husrum och härbärge hör starkt ihop med situationen för vår Frälsares Jesu födelse då inget härbärge erbjöds.

Därför borde speciellt öppnandet av husrum för hemlösa eller bostadslösa höra till de mest centrala målsättningarna inom kyrkans diakoni och verksamhet. Som känt är vår kyrka effektiv då det gäller att investera och att samla pengar på hög långt över behovet för eventuella ekonomiska svårigheter i framtiden. Den placerar på börsen och den placerar i fonder som ger god avkastning. Utan att ta reda på var pengarna placeras.

Av den orsaken har det sedan visat sig att investeringar har gjorts i flera företags som arbetar för krigsindustrin, i företags som

"Många församlingar har hyreshus men deras förvaltning av dem förskräcker, även om det finns undantag där man satsat på att iakttä sociala indikationer som i till exempel Åbo."

förstör miljön och i företag som utnyttjar barnarbetskraft och i övrigt har vidriga arbetsförhållanden som bryter ner stora mängder medmänniskor.

När kyrkan investerar av sitt överflöd, något som Jesus starkt varnar för och för dess konsekvenser, borde utgångspunkten åtminstone vara att göra det på ett sätt som gynnar de fattiga och utslagna. Ett bra sätt är att bygga hyreshus och skyddshem av olika slag. Som till exempel Diakonissanstalten gjort för att ge handräckning åt hemlösa och andra hårt drabbade. Och där som kyrkan har

hyreshus borde till exempel första våningen vara härbärge eller skyddsbostäder för att markera att kyrkan tar sitt kristna ansvar och vill respektera Kristi påbud.

Många församlingar har hyreshus men deras förvaltning av dem förskräcker, även om det finns undantag där man satsat på att iakttä sociala indikationer som i till exempel Åbo. Bra att det finns kyrkliga beslutsfattare som öppnat Bibeln på rätt ställe och naturligtvis detsamma för präster som är ordföranden för de gemensamma kyrkoråden som förvaltar

sådana hyreshus.

I Raseborgs kyrkliga samfällighet har de sociala indikationerna inte varit kända i deras hyreshus, det annonseras inte annat än på en finsk nätsida som få känner till. Nu har några bostäder under våren varit lediga i två månader. Hyresbostäder går snabbt åt i Karis men kyrkan tar mycket högre garantihyror än de största hyreshusbolagen. Och flyktingar som söker bostäder för tillfälligt, och vars hyresbetalning garanteras av statmakten, har dessa bostäder inte erbjudits åt.

Som Borg skrev är det dags för kyrkan att se över arbetskonceptet då det gäller att bistå flyktingar och andra utslagna enligt Kristi klara påbud.

BO HOLMBERG
Karis

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

LÖFTE VÅRDA

"Ordet löfte är fortfarande ett av de vackraste ord jag vet. Jag vill också tro att det fortfarande är ett av de viktigaste ord vi har i vårt språkbruk."
Mats Fontell i Östnyland

BEGRAVNING UTVECKLING

Rör vid mig

"Under avskedet i kyrkan ser jag att allt fler verkar lite obekväma med att buga eller niga och istället väljer just att stryka med en öppen hand över kistlocket eller bårtäcket. [...] Bugningen är vacker och jag bevarar den gärna som ett uttryck för vördnad och

respekt för den döde, men det finns ett avstånd i den som vi uppenbarligen vill försöka överbrygga idag. [...] Vi rörde vid varandra i livet och något av det vill vi uttrycka när vi nu är framme vid vårt sista farväl."

Författaren Tomas Sjödin i Göteborgs-posten

Sådan prälle, sådan hund

GALLUP. Sådan herre, sådan hund heter det – men hur väl stämmer det i verkligheten? Vi ställde frågan till fem präster som har fyrbenta invånare i prästgården.

TEXT: NINA ÖSTERHOLM

SÅDAN HERRE, SÅDAN HUND – STÄMMER DET IN PÅ DIG?

Rebecka Stråhlman: Tja ... hunden är i alla fall lika lat som jag, den älskar att ligga på sängen och mysa. Och det sägs ju att man blir som den man umgås med, också hunden anpassar sig till – eller kanske mer reagerar på – den omgivning den vistas i. Men varje hund är samtidigt en egen individ med sitt eget lynne. Alla hundar vi haft har varit väldigt olika.

Harry Holmberg: Nu har jag en hel hög med hundar eftersom jag är uppfödare, men jo, visst stämmer uttrycket. Jag kan ta det ur två synvinklar: som ägare är det ju jag (och andra familjemedlemmar) som är alfahane i flocken. Det betyder att hundarna blir sådana som jag lär dem att de ska vara. Den andra aspekten är att jag är som mina labradorer – intresserad av mat och av att lata mig – men också lika nyfiken och otålig som mina border collier.

Minna Silfvergrén: Det stämmer nog. Vi är båda lite ”on-off-personligheter”. Vi gillar båda att röra på oss, men också att slappa, och när vi gör det så gör vi det med besked. Dessutom har vi båda lika platt profil, med den skillnaden att min näsa sticker ut lite mera.

Stina Lindgård. Jag har fått höra att vi liknar varandra av människor som vi mött på gator och vägar ...

Bo-Göran Åstrand: Ja! Ebba och jag klär bäst i svart. Vi gillar båda god mat, långa promenader i öppna landskap och mysiga stunder. En sov morgon efter mycket jobb är heller inte fel. Fredagskvällens väfflor ser vi båda fram emot.

VAD HAR DU LÄRT DIG AV DIN HUND?

Rebecka Stråhlman: Jag vet inte om jag direkt lärt mig något av min hund, men hunden påminner mig ständigt om att alla är lika värda, att det behövs balans i livet och att man ska kunna njuta av livets små saker.

Harry Holmberg: Jag har lärt mig mycket och lär mig fortfarande. Hur hundar betar sig i olika situationer och hur hundarna som flockdjur anpassar sig till varandra är fascinerande. Det är något jag iakttagit under mina 50 år som hundägare. Detta är en förmåga som vi människor inte har – att leva i flock, oavsett ras.

En annan sak som alla människor borde lära sig av hundar är att förlåta. Om en hund gör något fel och man tillrättavisar den, eller till och med är arg på den, så viftar den på svansen och är lika glad igen strax efteråt, utan att för den skull ha glömt att den gjorde fel.

Minna Silfvergrén: Förmågan att stan- na upp och njuta av vackra vyer och sköna ställen i naturen. Tuttan har en förmåga att hitta härliga ställen och

Rebecka Stråhlman (uppe t.v.) är församlingspastor i Borgå svenska domkyrkoförsamling. Hennes hund Apella är en bayersk viltspårhund. **Harry Holmberg** (uppe t.h.) är präst och hunduppfödare på Rummelbackens kennel som föder upp bland annat bruna labradorer. **Minna Silfvergrén** (nere t.v.) är kaplan i Pernå församling. Hennes mops heter Tuttan. I mitten finns en Perro de agua espanol som heter Taco. Hans matte är kyrkoherde **Stina Lindgård** i Lappträsk och Liljendals församlingar. **Bo-Göran Åstrand** (nere t.h.) är kyrkoherde i Jakobstads svenska församling. Hans labrador heter Ebba och har en liten liten vit fläck, en ”sockerbit”, i sin svarta päls.

stunder och då sätter hon sig ner och bara insuper det vackra.

Att sätta mig in i en så olik varelse sätt att se på världen och att leva livet är också något min hund lärt mig. Med åren har vi lärt oss att läsa av varandra, hittat ett gemensamt språk, och det känns fantastiskt.

Jag gillar också det att min hund har karaktär. Hon är väldigt gosig och glad samtidigt som hon också kan visa vad hon vill. Hon är envis som bara den. Den sidan har påmint mig om hur viktigt det är att stå på sig och inte gå med på vad som helst.

Stina Lindgård: Tillgivenhet, glädje och närhet är viktiga egenskaper som hunden Taco verkligen visar med sitt beteende. Det är viktiga element också i relationer mellan människor.

Bo-Göran Åstrand: Ebba har på sitt speciella sätt visat mig vad trofasthet i alla väder betyder. Hennes utforskande blick påminner mig också om hur viktigt det är att visa uppmärksamhet och eftertanke i mötet med andra. Ebba har också lärt mig att små saker i vardagen kan betyda så mycket, som när hon välkomnar mig med en glatt viftande svans eller en nospuss.

KOMMER HUNDAR TILL HIMLEN?

Rebecka Stråhlman: Nu borde jag ju

som präst ge ett ordentligt teologiskt svar, men jag håller mig till det personliga istället: JA! Hundar måste komma till himlen! Jag har alltid haft ett nära förhållande till djur och har ofta upplevt att jag i djurens ögon och i deras utstrålning kunnat ana något större, ana Skaparen och den kärlek och godhet som Han Är. Något som kommer från Skaparen måste ju också få komma tillbaka till honom.

En av de bästa sakerna med att ha hund är att komma hem. Hunden är alltid överlycklig över att jag kommer hem och jag tas emot som om jag var den mest efterlängtrade personen i världen. Hur dålig dagen än varit blir man alltid glad av hundens välkomnande. Jag föreställer mig att det är ett sådant välkomnande man får den dagen man kommer Hem. Och då måste det ju bara finnas en hund där!

Harry Holmberg: Bibeln säger ju inget om våra husdjur. Alla djur är skapade ”efter sin art”, medan människan är skapad till Guds avbild och för att komma till himlen. Det är Bibelns grundbudskap. Men vi vet också att det fanns djur i Edens lustgård, det vill säga i paradiset. Vi vet också från Uppenbarelseboken att det bland annat finns hästar i himlen. I Psaltaren kan vi läsa ”både människor och djur räddar du”. Helst skulle jag önska att Gud hade någonting i beredskap även åt de djur vi

”Jesus lär oss att inte ens en sparv faller till marken utan att Gud vet om det. Varför skulle djuren då inte finnas också i himlen?”
Bo-Göran Åstrand

har haft och älskat. En skogsdunge med frodigt gräs att beta av, eller en mänsklig famn att spinna i. Ingen skulle väl bli gladare än jag om jag en dag fick se Bronco, Buffo, Fredi, Saku, Isac, Madicken och Lady med viftande svansar komma springande mot mig i himlen, men detta säger jag ur mitt jordiska perspektiv på tillvaron. Hur det blir får vi se. Inget är ju omöjligt för Gud!

Minna Silfvergrén: Jag vill tro det. Jag vill tro att dessa fantastiska vänner som är experter på att älska oss utan förbehåll och som under sina korta liv ger så mycket glädje, lycka och kärlek har sin givna plats i sin skapares himmel. Å andra sidan så känner jag att vi nog får lite försmak av himlen när vi får leva tillsammans dem, våra lurviga vänner.

Stina Lindgård: Det är en fråga mellan Gud och hunden.

Bo-Göran Åstrand: I skapelseberättelsen sägs att djuren var här innan människan blev till. Och i Romarbrevet läser vi att hela skapelsen längtar efter Guds frälsning. Jesus lär oss att inte ens en sparv faller till marken utan att Gud vet om det. Varför skulle djuren då inte finnas också i himlen? Nog skulle det vara mycket märkligt om allt annat försvunnit utom människorna! Jag tror att det i himlen finns rum för varelser med varma tassor och mjuka pälsar.

På väg till kyrkan frågar pojken ängsligt sin morfar vad djkt betyder. ”Det är när man berättar allt dumt som man har gjort åt prästen”, svarar morfar. – Vilken tur, säger pojken, jag har inte gjort något dumt åt prästen.